No. 2106 Zaterdag 17 Mei 1924. 41ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Openingsrede

VAN Z. EXC. GOUVERNEUR

Mr. N. J. L. Brantjes.

Mijne Heeren:

Het is mij een voorrecht wederom in Uw midden te mogen verschijnen om, ingevolge artikel 77 van het Regeeringsreglement, Uwe vergadering voor het nieuwe zittingjaar te openen. Van deze gelegenheid maak ik gaarne gebruik om U dank te zeggen voor den door U in het afgeloopen zittingjaar verrichten arbeid.

Moge de meer dan eens toegezegde afdoening der ontwerp-verordening tot wijziging van de Algemeene Verordening op den in-, uit- en doorvoer 1908 (verhooging tarief invoerrechten) in het nieuwe zittingjaar spoedig definitief haar beslag krijgen.

Dat Uw Raad eenstemmig gekant bleek tegen eene heffing van belasting op enkele openbare vermakelijkheden op het eiland Curaçao, moest des te meer verwondering wekken, waar het betreffende ontwerp op verzoek van en na bespreking met vooraanstaande leden van Uwen Raad, teneinde aan Uwen Raad tegemoet te komen, werd ingediend.

Een terugblik op het zittingjaar, dat thans achter ons ligt, zal, voor wat het eiland Curaçao betreft, in menig opzicht tot dankbaarheid stemmen. Orde en rust werden in 1923 in de kolonie niet verstoord. De gezondheidstoestand der bevolking was, over het algemeen genomen, gunstig. De verhouding tusschen de naburige republieken en onze kolonie bleef steeds zeer vriendschappelijk. Beleefdheidsbezoeken van oorlogsbodems van vreemde nationaliteiten hadden veelvuldig plaats.

Het streven van het Bestuur bleef ook in het afgeloopen jaar voortdurend gericht op verbetering van het onderwijs. Van de Openbare boekerijen en leeszalen op Curaçao en St. Eustatius werd een druk gebruik gemaakt. Ook de openbare boekerij en leeszaal op het eiland Saba mocht zich in groote belangstelling verheugen. Op een dergelijke inrichting zal het eiland St. Martin ook eerstdaags kunnen bogen. De economische toestand van het eiland Curaçao was in 1923 zeer gunstig, hetgeen in hoofdzaak te danken was aan het feit, dat door de Curaçaosche Petroleum Maatschappij en de Mijnmaatschappij Curaçao aan zeer vele arbeiders voortdurend werk werd verschaft. Ook de toeneming van het havenverkeer heeft hiertoe belangrijk bijgedragen.

Deze toestand ware echter nog gunstiger geweest, indien ongunstige factoren hun nadeeligen invloed niet hadden doen gelden. De onvoldoende regenval gedurende het regenseizoen 1923/1924 had namelijke een zoo goed als totale mislukking van den oogst van mais en rankvruchten tengevolge. Verder was de dividivioogst zeer middelmatig en waren de prijzen van het product laag. Voor oranjeschillen was er zoo goed als geen afzet. De prijzen bleven zeer laag. De afzet van zout was belangrijk minder dan in 1922, hetgeen voornamelijk toe te schrijven is aan verminderden uitvoer naar Columbia.

Op Aruba was de economische toestand verre van gunstig. Handel en scheepvaart verkeerden beide in kwijnenden toestand. Een groot deel van de mannelijke bevolking zag zich verplicht elders werkgelegenheid te zoeken. Velen konden gelukkig op Curaçao bij de Petroleum Maatschappij en bij de Mijnmaatschappij eene betrekking vinden. Ofschoon de regenval verre van voldoende was, was de oogst van mais en van peulvruchten toch bevredigend; die van rankvruchten evenwel liep op een totale mislukking uit, doordat de planten zeer veel te lijden hebben gehad van honingdauw. De dividivioogst was middelmatig en bedroeg minder dan in 1922. Ook de aloëoogst viel tegen en bedroeg veel minder dan in 1922. Niet alleen, dat niet op alle velden gelekt werd, maar ook werd over het algemeen weinig sap uit de planten verkregen, hetgeen toegeschreven wordt aan achteruitgang van de planten wegens uitputting van den grond. De prijs van het aloëhars was in de eerste maanden van 1923 laag, doch steeg daarna gestadig en bereikte in December 10 dollarcenten per Amerikaansche pond.

Op Bonaire was de economische toestand niet gunstig, ofschoon voor dat eiland niet van een bepaald ongunstigen toestand kan worden gesproken. De lage prijzen van dividivi en, gedurende een groot deel van het jaar, ook van aloëhars, de geringe uitvoer van zout en de staking van de werkzaamheden in de steenbakkerij werkten nadeelig op den economischen toestand. Tengevolge van zeer onvoldoenden regenval was de oogst van mais schraal. Uittocht van beteekenis van arbeiders naar het buitenland viel er in 1923 echter niet te constateeren; wel vertrokken velen naar Curaçao, waar zij bij de Petroleum Maatschappij een middel van bestaan vonden.

Op de Bovenwindsche eilanden was de economische toestand verre van gunstig. Op St. Martin werd door de veehouders groote schade geleden [illegible] gebrek aan drinkwater, ontstaan door de langdurige droogte. De uitvoer van zout was in 1923 ongeveer gelijk aan die van 1922. Ook in 1923 vertrokken arbeiders, wegens gebrek aan werk, van de bovenwindsche eilanden naar den vreemde. Voor de arbeiders van die eilanden is echter thans de gelegenheid geopend om bij de Petroleum Maatschappij op Curaçao te werk te worden gesteld.

De prijs van strooihoeden was in 1923 steeds laag.

Toch werd op Curaçao en Aruba onderscheidenlijk voor een bedrag van f 33.000 en f 35.000 meer aan strooihoeden uitgevoerd dan in 1922. Op Bonaire daarentegen bleef de uitvoer ongeveer f 4600 beneden die van 1922. Op de eilanden buiten Curaçao werden gedurende 1923 verschillende vlechtleergangen, wegens gebrek aan belangstelling en weinig deelname, opgeheven. Op den hoofdleergang te Pietermaai op Curaçao werden echter goede resultaten verkregen.

Een kort verslag betreffende handel en scheepvaart van het eiland Curaçao zoude hier als gewoonlijk eene plaats hebben gevonden, ware het niet, dat de afgetreden voorzitter der Curaçaosche Bank reeds begin dezes jaars de beschikbare gegevens en cijfers had verwerkt in zijn jaarrede gehouden tot de Directie der instelling. Waar de toespraak niet alleen in het officieele nieuwsblad, de Curaçaosche Courant (zie het nummer van 15 Februari 1924), maar ook reeds te voren in de plaatselijke pers werd opgenomen, zoude het weinig zin hebben hier thans in eene herhaling te treden.

Gedeeltelijk met verbetering der door den voorzitter der Curaçaosche Bank genoemde cijfers stip ik slechts aan: dat de *invoer* uit het buitenland op het eiland Curaçao in 1923 die van 1922 met eene waarde van ruim f 9.000.000 overtrof;

dat de invoer uit het Moederland in 1923 totaal bedroeg f 1.033.389, zijnde ruim f 55.000 meer dan in 1922;

dat de *uitvoer* maar het Moederland in 1923 f. 203.121 hooger was dan in 1922;

dat het aantal stoomschepen, dat de haven van Willemstad in 1923 binnenviel 1470 bedroeg met een bruto inhoud van 4.251.600 M3; dat die getallen voor 1922 respectievelijk waren 1182 en 3.035.063 M3; dat de vermeerdering dus bedroeg 288 stoomschepen en een bruto inhoud van 1.216.537 M3.

De *Curacaosche Petroleum Maatschappij* breidde in 1923 hare installaties en werkzaamheden reeds aanmerkelijk uit. Een tweetal speciaal voor het vervoer der ruwe olie uit Venezuela naar hier in Nederland gebouwde tankschepen werden door de Curaçaosche Scheepvaart maatschappij in de vaart gebracht. Meerdere schepen van datzelfde type zullen eerlang haar vloot vergrooten. De hoeveelheden uitgevoerde olieproducten bedroegen in 1923:

Residu	435.686	ton
Gasoline	17.197.028	Liter,
Ruwe olie	69,459	ton,
Smeerolie	63.576	Liter.

De *Mijnmaatschappij Curaçao* bleef ook gedurende 1923 voortdurend werkzaam. De uitvoer van phosphorzure kalk bedroeg in 1923 85.855 ton tegen 56.078 ton in 1922.

Het totaal der ingeklaarde *zeilschepen* bedroeg, volgens de aangehouden statistieken, in 1923: 1276 met een bruto-inhoud van 268.248 M3, of 25 sehepen met een bruto-inhoud van 113.617 M3 meer dan in 1922.

Deze cijfers moeten den indruk maken, dat er in het afgeloopen jaar eene vrij belangrijke verlevendiging van de zeilvaart heeft plaats gevonden. Dit was echter geenszins het geval. Ter verduidelijking zij daarom vermeld, dat onder het hoofd „zeilschepen" ook opgenomen zijn de lichters, waarmede ruwe olie wordt aangebracht.

Mijne Heeren, de aangehaalde cijfers betreffende de in- en en uitvoer en vooral die betreffende het havenverkeer van Curaçao, toonen aan, dat het afgeloopen jaar voor het eiland Curaçao, ten opzichte van handel en scheepvaart gunstig is geweest.

Dat dit ook van de andere eilanden van dit gebiedsdeel kan worden gezegd, valt zeer zeker te betreuren. Toch is de bevolking van die eilanden, althans die van Aruba en Bonaire, gebaat geweest bij de gunstige omstandigheden van het hoofdeiland, doordien, zooals reeds vermeld, vele arbeiders dier eilanden hier, niet ver van hun huis en van hunne familiebetrekkingen, werk hebben gevonden. Voor wat het eiland Curaçao betreft gaan wij, bedriegen de voorteekenen niet, een schoone toekomst tegemoet. De voorgenomen enorme uitbreiding van het bedrijf van de *Curaçaosche Petroleum Maatschappij* zal, wanneer zij tot stand zal zijn gekomen, zonder twijfel weder eene toename van het havenverkeer met zich brengen. Meerdere stoomvaartlijnen zullen Curaçao in haar vaarplan opnemen, het aantal passagiersbooten, dat deze aandoet om te bunkeren, neemt reeds gaandeweg toe. In de naaste toekomst zullen wij de groote schepen van de *New-Zeeland Shipping Cy.* geregeld in de haven van Willemstad zien verschijnen om stookolie in te nemen. Dat de bijna met zekerheid te verwachten grootere havenbeweging het verkeer zeer zal doen toenemen en den algemeenen economischen toestand van Curaçao zeer ten goede zal komen, kan moeilijk in twijfel worden getrokken.

Plannen om Curaçao op te nemen als tusschenstation in een gedachte luchtvaartdienst Columbia-Trinidad schijnen in bewerking te zijn.

Het bestuur kan de hoop niet opgeven, dat aan den steeds meer dringend wordenden eisch van eene behoorlijke watervoorziening van Willemstad en haar haven met medewerking van Uwen Raad thans spoedig zal kunnen worden voldaan. Gedetailleerde plannen met nauwkeurige ramingen zullen daartoe aan Uwen Raad worden overgelegd. Waar plaatsen als Basse Terre en Point-à-Pitre op Guadeloupe, plaatsen toch zeker van mindere belangrijkheid dan Willemstad, reeds op behoorlijke waterleidingen mogen wijzen, wordt het thans meer dan tijd, dat de achterstand, die hier op dit gebied bestaat, wordt ingehaald. De langdurige droogte na den geringen nederslag in het afgeloopen regenseizoen, heeft op Curaçao voor het meerendeel der stadsbevolking thans weder een toestand in het leven geroepen, die ieder onbevooroordeelde niet als langer houdbaar zal beschouwen. Vooral met het oog op den indruk, dien dit blijk van geringe belangstelling in het vraagstuk eener behoorlijke watervoorziening, niet kan nalaten in Nederland te maken, is het bestuur pijnlijk getroffen door het feit, dat Uw Raad zonder hoofdelijke stemming alle posten, die daarop betrekking hebben, van de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1925 „voorloopig" heeft afgevoerd. Waar die watervoorziening voor Curaçao een levensbelang is, is het bestuur echter verplicht zijn pogingen om deze aangelegenheid tot eene goede oplossing te brengen, niet op te geven en zal het daarnaar in de allereerste plaats blijven streven.

Haven- en wegenverbetering zullen, in verband met het toenemend havenverkeer en toenemend verkeer op het eiland, evenmin achterwege kunnen blijven.

Op Uwe volle medewerking bij het tot standbrengen der voor een en andere noodzakelijke voorzieningen, wordt dan ook door mij alsnog met klem een beroep gedaan.

Met de bede, dat God's zegen op onzen gezamenlijken arbeid voor de welvaart van Curaçao mogen rusten, verklaar ik de vergadering van den Kolonialen Raad voor het zittingjaar 1924/1925 geopend.

Hollandsche Bank voor West-Indië.

Hoofdkantoor: Amsterdam. Bijkantoren: Caracas (Venezuela) & Curaçao.

Statutair Kapitaal fl 5,000,000, waarvan volgestort fl 1,000,000.

Koopt en verkoopt **Buitenlandsche Wissels & Vreemd Geld.**

Opent **Rekeningen-Courant** met rente-vergoeding.

Neemt **Gelden à Déposito** op **korten** en **langen** termijn.

Geeft gelegenheid tot **Sparen** op 3 % rente-dragende spaarboekjes.

Verstrekt **Handels-Credieten** op zeer gunstige voorwaarden.

1

De Openbare behandeling van de Begrooting van 1925 in den Kol. Raad.

I.

Geheel in tegenstelling met het vorige jaar heeft dezen keer de behandeling der begrooting in den Kol. Raad veel meer tijd in beslag genomen en zullen de notulen wel den omvang van een klein boekdeel vormen.

Wij zullen trachten de komende weken het gesprokene zoo mogelijk in extenso op te nemen.

De Voorzitter de Heer A. G. STATIUS MULLER opende Donderdagavond der vorige week de zitting met de voorlezing van den volgenden brief van Z.Exc. Gouverneur BRANTJES.

Willemstad 7 Mei 1924.

„In de ontworpen notulen der vergadering van Uwen Raad van 1 Mei 1924 las ik:

„Spreker (de Voorzitter) is overigens onaangenaam getroffen worden door den sinds gisteren door het Gouvernement toegepasten maatregel om uitsluitend zilveren munt in betaling te geven. Hij kan zich niet voorstellen, wat de beweegreden daarvan kan zijn. Althans, in een *geheimen brief* van den Minister aan den Gouverneur, waarvan de Gouverneur hem inzage heeft verleend, in hoofdzaak bevestigende het telegram, dat hij aan zijne medeleden heeft medegedeeld, vindt hij daartoe geen aanleiding. Volgens hem kan uit dien brief gelezen worden, dat de Minister eigenlijk geen bepaald bezwaar heeft tegen de vaststelling van de zooevenbedoelde verordening.

Zijne Excellentie de Minister doet wel een andere oplossing van de moeilijkheid aan de hand, maar spreker heeft niet den indruk, dat hij de hier voorgestelde oplossing afkeurt. Overigens schijnt de Minister ten opzichte van den aard van het gevaar, dat hier dreigt onder een geheel verkeerden indruk te verkeeren, de indruk, dat er gevaar voor daling van *onzen* gulden dreigt. Juist het tegenovergestelde is echter het geval; *onze* gulden staat goed, maar wordt bij daling van de Nederlandsche valuta bedreigd door den *Hollandschen* zilveren gulden.

Aandringen op een onverwijlde overlegging van de gewisselde correspondentie zou ook tot niets kunnen leiden, wijl de Gouverneur den geheimen brief van den Minister toch niet aan openbaarheid kan prijsgeven, zonder voorafgegaan overleg met den Minister."

„Ter voorkoming, dat bij Uwen Raad de meening post zoude vatten, dat ik mij aan een laakbare indiscretie zoude hebben schuldig gemaakt door aan Uwen Voorzitter een Kabinetsschrijven van Z.Exc. den Minister van Koloniën ter inzage te verstrekken en hem de gelegenheid te geven omtrent den inhoud daarvan in eene openbare vergadering van Uwen Raad mededeelingen te doen, acht ik mij ter mijner rechtvaardiging gehouden het navolgende aan Uwen Raad te melden.

Tijdens mijne afwezigheid van het eiland Curaçao is door den Heer Procureur-Generaal, belast met het dagelijksch beleid der zaken, aan Uwen Voorzitter mededeeling gedaan van den zakelijken inhoud van een cijfertelegram van Z.Exc. den Minister van Koloniën dd. 29 Maart j.l. met verzoek dezen in de afdeelingen ter kennis van de leden van Uwen Raad te brengen.

Blijkens eene noot op pagina 5 van het Voorloopig Verslag op het Ontwerp Koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1925 werd aan dat verzoek gevolg gegeven.

Waar dat telegram een brief, die volgen zoude, aankondigde, meende ik, toen het toegezegde schrijven, enkel een toelichting en bevestiging van voormeld telegram inhoudende,

was aangekomen, geen bezwaar te mogen maken hetzelve *strict vertrouwelijk en onder belofte van een discreet gebruik* ter inzage te overhandigen aan Uwen Voorzitter.

Het leek mij niet ongewenscht, dat de afdeelingen van Uwen Raad, die kennis hadden kunnen nemen van het cijfertelegram, ook zouden weten, dat de op dat telegram volgende brief geen nieuwe gezichtspunten had geopend.

Dat die brief en deszelfs inhoud in de *openbare* beraadslagingen van Uwen Raad zoude worden betrokken, had ik alle reden om uitgesloten te mogen achten."

De Gouverneur van Curaçao.

(BRANTJES.)

Na voorlezing van dit schrijven van den Gouverneur nam de Voorzitter onmiddelijk het woord en sprak als volgt:

Mijne Heeren, leden van den Raad,

Direct aangevallen, moet Uw Voorzitter zich wel verdedigen, niet waar?

Welnu ik ben mij van geen indiscretie, althans niet van iets, dat dien naam verdient, bewust.

Voor zoover het den Gouverneur om de een of andere reden, die ik niet beoordeelen kan, onaangeaaam kan zijn geweest, dat ik in de openbare vergadering melding heb gemaakt van het feit, dat mij inzage is verleend geworden, van den hier bedoelden *geheimen* brief van Z.Exc. den Minister van Kolonie, heb ik gisteren morgen bij een onderhoud, waarbij — dit zij hierbij terloops gezegd — Uw Voorzitter niet bepaald op de meest heusche wijze is behandeld, daarover reeds mijne verontschuldiging aangeboden en mij zelfs bereid verklaard om als ik er een gelegenheid en een geschikten vorm voor kon vinden, die z.g. indiscretie in eene vergadering van den Raad te erkennen en geheel voor mijne rekening te nemen.

Meer kan men niet verlangen noch verwachten, zelfs niet van een indiscreet mensch.

Trouwens het is ditmaal niet de eerste maal geweest, dat geheime brieven mij ter inzage werden gegeven.

Onder vorige Gouverneurs, en vooral tijdens de eerste periode van de voedselvoorziening gedurende den oorlog, is het tal van malen gebeurd.

Maar nooit werd, voor zoover ik mij herinneren kan, geheimhouding opgelegd of zelfs verwacht van het bloote feit, dat mij inzage was verleend.

Wat den inhoud van den hierbedoelden brief betreft, nogmaals ik ben mij er nu nog niet van bewust daaromtrent de geringste indiscretie begaan te hebben.

De brief — de Gouverneur zegt het toch zelf, nietwaar? — hield niets anders in dan eene toelichting en bevestiging van een te voren ontvangen telegram, waarvan de zakelijke inhoud door mijn tusschenkomst in de Afdeelingen aan de leden is medegedeeld, zonder eenige restrictie hoegenaamd ten aanzien van het daarvan te maken gebruik.

Dat bedoeld telegram, waarvan de brief dus enkel de bevestiging en toelichting was, niet openlijk in het Voorloopig Verslag besproken is, is alleen te wijten aan het feit, door de Rapporteurs bij noot medegedeeld, dat het Verslag reeds was vastgesteld toen ik de mededeeling omtrent het telegram deed.

Toch, Mijne Heeren, heb ik in de openbare vergadering zelfs niet omtrent dat telegram iets positiefs gezegd. Al wat ik gezegd heb en wat grootendeels uit het telegram zelf viel af te leiden, waren vage en voor het meerendeel negatieve algemeenheden.

Zoo heb ik b.v. gezegd, dat ik den indruk gekregen had, dat de Minister geen bepaald bezwaar had tegen de vaststelling van de Verordening-Gorsira. Verder dat de Minister een andere oplossing aan de hand doet. Omtrent den aard dier oplossing geen woord, geen zinspeling zelfs hoewel die aard reeds uit het telegram bleek.

Nog heb ik gezegd, dat ik in dien geheimen brief geen aanleiding had gevonden voor den genomen maatregel van het Gouvernement om alleen *in zilver* uit te betalen. Puur negatief, en alleen gezegd, omdat men onder het publiek reeds was begonnen er over te mopperen, dat de last daartoe uit Holland gekomen was.

Tenslotte heb ik nog gezegd, dat de Minister omtrent den aard van het gevaar, dat hier dreigt, onder een geheel verkeerden indruk schijnt te wezen. Maar deze conclusie is niet getrokken uit den brief; die berustte op heel andere gronden; ik heb trouwens gezegd: „Overigens schijnt de Minister ten opzichte van den aard van het gevaar, dat hier dreigt, onder een geheel verkeerden indruk te verkeeren, den indruk dat er gevaar voor daling van ONZEN gulden dreigt. Juist het tegenovergestelde is echter het geval; *onze* gulden staat goed, maar wordt bij daling van de Nederlandsche valuta bedreigd door den Hollandschen zilveren gulden."

„Aandringen op een onverwijlde overlegging van de gewisselde correspondentie zou ook tot niets kunnen leiden, wijl de Gouvernement den geheimen brief van den Minister toch niet aan openbaarheid kan prijs geven zonder voorafgegaan overleg met den Minister."

Van dit alles staat immers niets in brief of telegram!

Mijne Heeren leden.

Ik heb gisterenmorgen op het kantoor van den Gouverneur in het minst niet gereageerd op een minder heusche bejegening. Maar deze brief volgende op dat onderhoud, doet de maat bij Uw Voorzitter overloopen.

Als er in deze geheele muntgeschiedenis iemand is, die reden heeft ontstemd te zijn, dan is het niet de Gouverneur, maar in de eerste plaats de Raad.

In Januari brengt de heer Gorsira hier een onderwerp ter sprake, waarbij voor de kolonie toch hooge belangen betrokken zijn.

De Raad richt een schrijven tot den Gouverneur.

De Bankdirectie vergadert over de zaak, roept alle hoofden van Bank- en andere instellingen tot een gecombineerde bijeenkomst op, brengt advies uit aan den Gouverneur.

Intusschen gaat de Gouverneur op een inspectiereis uit en laat de Raad op antwoord wachten...... tot vóór een paar dagen geleden. De meeste leden van den Raad hebben nog niet eens kennis kunnen nemen van het advies van de Bank.

En dan vindt de Gouverneur in eenige simple nietszeggende uitlatingen van den Voorzitter op de openbare, vergadering, waaruit eigenlijk alleen maar blijkt, dat de Raad in kennis is gesteld met den zakelijken inhoud van een geheim schrijven, (in hoofdzaak gelijk met de van een tevoren medegedeeld, niet-geheim telegram) dan vindt de Gouverneur, laat mij zelfs zeggen: in een lichte indicretie, van mij nog aanleiding om den Voorzitter met zulk een brief als ik daar pas voorgelezen heb, te beleedigen.

Als persoon kan die bejegening mij koud laten, maar dat is de kwestie niet, als Voorzitter moet ik daar tegen opkomen en dan zeg ik: Noch de Voorzitter, noch de leden van den Raad offeren geheel belangloos hun werkkracht en hun tijd op aan de behartiging der belangen van hun land, om door den Gouverneur, naar believen volgens de luimen van het oogenblik, gegriefd, gekrenkt en beleedigd te worden.

Ik stel voor het stuk voor kennisgeving aan te nemen.

(*Noot van de Redaktie.*

Wanneer wij de strikt chronologische volgorde van de notulen van deze en volgende zitting van den Raad zouden in acht nemen, zouden wij wat hieronder volgt, eerst na verscheidene weken kunnen publiceeren, omdat het eerst op het einde van de zitting van Zaterdagavond (10 Mei] gesproken werd, Daar het evenwel in het nauwste verband staat met den reeds genoemden brief van den Gouverneur en de zelfverdediging von den Voorzitter, laten wij die woorden reeds nu hier onmiddellijk volgen:)

Op het einde der zitting van Zaterdagavond vroeg de Heer H, SCHOTBORGH, Administrateur van Financien en gemachtigde van den Gouverneur, het woord en sprak als volgt:

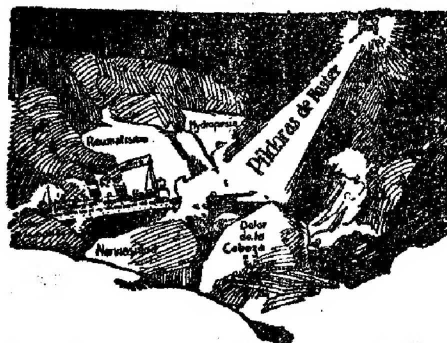
„Mr. de Voorzitter, Alvorens U deze vergadering sluit, neem ik de vrijheid een oogenblik de aandacht van den Raad te vragen, teneinde mij van eene aangename taak te kwijten. De Gouverneur heeft mij opgedragen U, naar aanleiding van hetgeen in de vergadering van verleden Donderdagavond is voorgelezen ter zake van eene vermeende beleediging door den Gouverneur U, Mr. de Voorzitter, aangedaan gedurende een onderhoud, dat U met den Gouverneur heeft gehad, te doen kennen, dat hij nimmer de bedoeling heeft gehad of heeft kunnen hebben, om U te beleedigen, om de eenvoudige reden, dat daartoe naar de meening van Z. Exc. geen enkele aanleiding bestond."

Hierop antwoordde de Voorzitter, de Heer A. G. STATIUS MULLER: „De door U namens den Gouverneur afgelegde verklaring heeft mij buitengewoon aangenaam getroffen.

Van zijn kant wil spreker gaarne erkennen, dat hij correcter zou hebben gehandeld, wanneer hij in openbare vergadering in het geheel geen melding had gemaakt van een stuk, waarvan de Gouverneur hem *slechts om er een discreet gebruik van te maken* inzage had verleend.

Hij verzoekt den Heer Admistr. van Fin. het door hem gesprokene aan den Gouverneur over te brengen.

PELIGROS ESCONDIDOS

POR la especial y delicada función que desempeñan, los riñones son órganos indispensables para la vida y la conservación de la salud. Como el barco que navega en un mar lleno de peligros, la salud del hombre está expuesta á constantes y serios trastornos que si se descuidan pueden causar la muerte.

Una vida de excesos y antihigiénica, el excesivo trabajo y las privaciones, el alcohol y las enfermedades infecciosas aumentan la presencia del ácido úrico en la sangre con grave peligro para los riñones. Si estos órganos por debilidad o enfermedades no filtran bien la sangre, los síntomas del reumatismo, cardialgia, nefritis, cálculos y mal de Bright no tardan en presentarse.

LAS PILDORAS DE FOSTER son para los riñones como el faro que indica al piloto el buen camino. Estas Píldoras disuelven el ácido úrico y lo desalojan del organismo.

PILDORAS DE FOSTER
PARA LOS RIÑONES
De venta en todas las Boticas

De Economische Toestand op St. Martin.

Philipsburg, den 9n. April 1924.

Mijnheer de Redacteur,

In 1916 werd ik door het Bestuur als Gouvernements-geneeskundige te St. Martin N. G. gedetacheerd.

Jaarlijks nu moest door mij een rapport over den gezondheidstoestand van dit eiland ingediend worden. Waar er in al die jaren alhier geen epidemiën van ernstigen aard gewoed hebben, leverde het geboorteoverschot dan ook steeds een positief cijfer op. De bevolking moest dus, dit in aanmerking genomen, in al die jaren zijn toegenomen.

Door het een en ander was ik echter overtuigd, dat dit *niet* het geval was en besloot ik daarom de census van St. Martin N. G. in al die jaren na te slaan.

De onderstaande staat **A** geeft nu aan het totaal aantal inwoners van de stad Philipsburg en de verschillende districten van dit eiland in 1916 t/m 1923, terwijl staat **B** vermeld het aantal geboorten en sterfgevallen in die jaren.

STAAT A.

Aant. inw. op 1 Jan.	1916	1917	1918	1819	1920	1921	1922	1923	1924
Philipsburg	1179	1134	1104	1008	974	1020	1064	893	911
Simpsonsbaai	243	311	274	309	241	247	251	257	237
Koolbaai	367	399	344	299	259	256	246	249	211
Bov. Prinsenkwartier	521	519	415	410	309	305	332	387	291
Beneden idem	466	479	454	444	412	440	416	431	373
Cul-de-Sac	533	526	459	430	357	363	399	310	333
Point-Blanche	3	1	—	—	—	—	—	—	—
Totaal S. Mart. N.G	3302	3369	3050	2900	2552	2633	2708	2527	2366

STAAT B.

	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923
Geboorten	103	93	83	88	102	77	82	87	83
Sterfgevallen	52	51	47	64	53	67	68	57	69

De bovenstaande staten **A** en **B** leeren ons, dat niettegenstaande het geboorteoverschot in al die jaren een positief getal opleverde, de bevolking op 1 Januari 1914 te:

Philipsburg	268 of 22,75 %	minder	bedroeg	dan	1	Jan.	1916
Simpsonsbaai	6 of 2,45 %	„	„	„	1	„	„
Koolbaai	136 of 38 %	„	„	„	1	„	„
Boven Prinsenkwartier	230 of 44 %	„	„	„	1	„	„
Beneden Prinsenkwartier	93 of 20 %	„	„	„	1	„	„
Cul-de-Sac	200 of 37 %	„	„	„	1	„	„

M. de Red. Niettegenstaande het geboorteoverschot dus steeds een positief cijfer opleverde, is het bevolkingscijfer van St. Martin in de laatste 7 jaren met 1003 zielen achteruitgegaan of te wel 30.36 % gedaald.

Indien men zich nu, met deze cijfers en staten in handen, afvraagt wat wel de toekomst van St. Martin N. G. zijn zal, dan kan, geloof ik, indien er geen verandering komt, niet anders hierop geantwoord worden dan „Allertreurigst".

„Hoop doet leven" luidt het spreekwoord, doch zullen de dagen der St. Martijners zeker geteld zijn, indien zij onder de huidige omstandigheden de hoop koesteren „bloei, opkomst en vooruitgang van het eiland."

M. d. R. Kan een land, waarvan de bevolking niet langzaam, doch met rassche schreden achteruitgaat, ooit tot bloei komen?

Is het niet bekend, dat men op plaatsen waar het zielental te klein is voor de instandhouding en opkomst van de industrie, als ook voor de ontginning van de soms rijke binnenlanden, verplicht is propaganda te maken voor de immigratie en zoodanig werkvolk importeeren?

De opkomst van een land, stad of eiland ligt niet enkel in de rijkheid van den bodem aan mineralen, of in de vruchtbaarheid van den grond, doch een hoofdfactor is ook de toename van de bevolking.

Voor arm St. Martin is echter tot heden nog niet vastgesteld of de bodem rijk is aan mineralen; is door de wisselvallige regenval van „Groote landbouw" geen sprake; verder behoort de hoop, die eens door één ieder hier gekoesterd werd, dat de haven uitgediept zou worden en aldus Philipsburg gemetamorphoseerd zou worden in een kolenstation, waardoor er voldoende en constant werk zou zijn voor de inwoners van het eiland en ook de handel zou gaan bloeien, ook tot het verleden en bovendien zijn de grootsche verwachtingen, die wij van ons Draadlooze station hadden, ook al den bodem ingeslagen. Last but not least leeren ons nu de bovenstaande statistieken, dat de bebevolkingscijfer van St. Martin N. G. met rassche schreden daalt.

Verplicht zijn wij daarom ons de volgende vragen te stellen: 1o. Hoe kan de geringe bevolkingstoename van 1 Januari 1920 — 1 Jan. 1922 verklaard worden?

2o. Wat zijn de redenen, dat de bevolking trots een positief geboorteoverschot in deze enkele jaren zoo sterk is achteruitgegaan?

Het antwoord op de eerste vraag luidt aldus:

In de jaren 1920 en 1921 werd het draadlooze station, alsook de Nieuwe Openbare school te St. Martin N. G. opgezet en kwamen hiervoor verscheidene arbeiders van de omliggende eilanden, alsook van Curaçao alhier over. Nadat het werk echter gedaan was, trokken deze arbeiders weer weg en daalde toen het cijfer weer plotseling en sterk omlaag en bedroeg het zielental dan ook op 1 Januari 1923 minder dan het op 1 Jan. 1920 had bedragen.

Wat de tweede vraag betreft moet het antwoord aldus luiden:

De inwoners kunnen zich op het eiland geen vast bestaan verzekeren en emigreerden hierdoor. De jaarlijksche emigratie naar Santo Domingo kan echter niet de oorzaak zijn van de bevolkingsafname, daar de arbeiders op het eind van het jaar bijna allen terugkeeren. De emigratie naar Noord-Amerika neemt echter schrikbarend toe. Het is nu juist te voorzien, dat in de komende jaren dit emigratiecijfer hooger zal zijn, dan dit ooit tot dusverre geweest is, daar zij, die nu in New-York of elders werk hebben, de nog in St. Martin vertoevende broeders en zusters en naaste familieleden financieel steunen ten einde over te komen. Terwijl dus het emigratiecijfer zal stijgen, zal het geboorte overschot dalen, daar het aantal geboorten steeds minder zal bedragen, aangezien zij, die emigreeren, n.l. de jongelieden, juist degenen zijn, die de komende generatie scheppen moeten. Volgens mijne bescheiden meening zal de tijd dan ook dra daar zijn, dat bevolking van St, Martin zal zijn samengesteld uit ouden van dagen.

Van betrouwbare zijde is mij medegedeeld, dat er jaarlijks door de geëmigreerden een aardig bedrag aan geld voor de hier achtergelaten familieleden opgezonden wordt. Erkend moet onmiddellijk worden, dat onder de huidige omstandigheden hierdoor velen voor de uiterste ellende der armoede gespaard blijven, terwijl een groep anderen zich hierdoor geheel onafhankelijk gaat gevoelen, doch staat het als een paal boven water, dat dit handje vol geld het eiland niet tot bloei kan brengen, dat dus de emigatie niet de opkomst zal zijn van St. Martin.

Ook de zoutexploitatie ondervindt „nu" reeds op dagen van het garen en het verschepen van zout zekere moeilijkheden, doch zal zij spoedig voor grootere malaise te staan komen. Door de emigratie neemt het aantal werkvolk af en zal dit als noodzakelijk gevolg hebben, dat zij, die achterblijven, hoogere loonen zullen gaan eischen.

Het is bekend, dat alhier de kosten van het garen en het verschepen van het zout, nu reeds hooger zijn dan op Turks eiland. Wat het verschepen betreft, staat Turks eiland er ook veel beter voor dan St. Martin. Onze haven is namelijk zeer ondiep en moeten daarom de schoeners, die hier voor zout komen, veelal het anker heel ver buiten laten vallen. Men heeft dan ook alhier het dubbele van den tijd noodig om een gelijke hoeveelheid zout als op Turks eiland te verschepen. Uit het voorgaande is dus makkelijk te begrijpen, dat de kosten om het zout alhier aan boord te krijgen veel hooger zijn.

Zullen nu in de komende jaren door grooter gebrek aan werkvolk, de exploitatiekosten nog hooger stijgen, dan zal er van concurreeren met Turks eiland dan geen sprake meer kunnen zijn, daar hier concurrentie zou beteekenen „met verlies exploiteeren."

Indien de tijdsomstandigheden zich dan ook niet wijzigen, zal men de moed van „Koen" moeten hebben om de exploiteurs, zijn historisch geworden uitroep, toe te roepen:

„Ende desespereert niet."

Met den Handel op St. Martin is het ook al niet veel beter gesteld. De Handel in het Hollandsche gedeelte heeft niet enkel een verlies te boeken door de emigratie, doch heeft hij met meer gewichtige factoren te kampen.

Het Fransche gedeelte heeft n.l. geen invoerrechten en kunnen de kooplieden aldaar ook door den tegenwoordigen lagen koers der franken hunne waren aanzienlijk lager prijzen dan hunne concurrenten in het Hollandsche gedeelte. Waar dan ook vroeger de inwoners van bepaalde districten van het Fransche gedeelte steeds hunne inkoopen deden te Philipsburg zijn het thans de ingezetenen van het Hollandsche gedeelte, die uit een economisch oogpunt, hunne waren van Marigot betrekken.

De handel van het Fransche gedeelte bloeit nu dus op ten koste van dien van het Hollandsch gedeelte.

Door de langdurige droogten, alsook door de steeds lage katoenprijzen is het ook voor den landbouw geen „Excelsior".

En nu wat de veeteelt betreft: het afzetgebied van het alhier gefokte vee is Guadeloupe of Martinique. Door de lage koers der franken kunnen de veefokkers in het Hollandsche gedeelte, die hunne onkosten met guldens dekken moeten, thans ook geen zaken doen.

Mijnheer de Redacteur, resumeerende komen wij dus tot het volgende:

1o. De Handel in het Hollandsche gedeelte van St. Martin daalt steeds.
2o. De uitvoer van het hier gefokte vee staat thans zoo gòed als stil.
3o. De landbouw heeft door geringe regenval en lage marktprijzen van hare producten nu met groote moeilijkheden te kampen.
4o. De zoutexploitatie zal, indien het werkvol blijft afnemen, spoedig grootere malaise moeten mee maken.
5o. De emigratie, met andere woorden de ontvolking van het eiland, neemt enorm vlug en schrikbarend toe.

Als conclusie kunnen wij dus stellen, dat de toekomst van het Holl. gedeelte onder de huidige omstandigheden zeer donker is en stel ik daarom nu als slot de vraag:

„Waar gaat, ja, waar moet het heen met St. Martin N. G.?"

De toekomst van de eilanden Saba en St. Eustatius is naar ik geloof, niet veel rooskleuriger. Mocht ik mij echter hierin vergissen, dan hoop ik, dat door één of ander het tegendeel bewezen zal worden.

U dankende voor de verleende plaatsruimte.

Hoogachtend.
L. C. J. Nunes. Arts.

Noot van de Redactie. Wegens overvloed van copie en gebrek aan plaatsruimte moest dit artikel van DR. NUNES, zeer tot onzen spijt, eenige weken blijven liggen.

Berichten uit de Kolonie.

De 27 Amendementen van den Voorzitter.

In ons vorig vluchtig overzicht van de behandeling van de begrooting voor 1925 in de zitting van vorige week Donderdag, maakten wij er melding van, dat door den Heer A. G. STATIUS MULLER, Voorzitter van den K. R. 27 amendementen op verschillende artt. van de Begrooting waren ingediend.

Wij laten hieronder deze 27 amendementen volgen, met de bijvoeging of zij al dan niet zijn aangenomen.

Amendement
op art. 32 *(verwaarloosde kinderen.)* Deze post te *verminderen* met fl. 3.650. Dit amendement werd *verworpen.*
op art. 40. *(boschwachters.)* Deze post ad 5.460 fl te *doen vervallen.* Werd *aangenomen.*
op art. 71. *(studiebeursen)* te *verminderen* met 7000 fl.— Dit amendement werd [illegible]
op art. 76. [illegible] *ding en kleeding)* te *doen vervallen.* Deze post ad 4000 fl werd gebracht op 500 fl.
op art. 78. *(Kosten van leergangen.)* Te *verminderen* met 6.700 fl. *Aangenomen.*
op art. 85. *(hulplandbouwkundige).* Deze post ad 3.500 fl. te *doen vervallen. Aangenomen.*
op art. 86. *Reis- en teerkosten van id.* ad 500 fl.) te *doen vervallen. Aangenomen.*
op art. 87. *(Uitgaven in het belang van landbouw en veeteelt).* Deze post ad 7.150 fl. te *doen vervallen. Aangenomen.*
op art. 93. *(Reis- en teerkosten van den Directeur van Openb. Gezt. Dienst.* Te *verminderen* met 1000 fl. *Aangenomen.*
op art. 108 *(Reinigingsdienst).* De post voor Curaçao te *verminderen* met 3000 fl. en die voor St. Eustatius met 500. *Aangenomen.*
op art 119. (Openbare Werken) De post met één opzichter ad 2.100 te *verminderen. Aangenomen.*
op art. 119a *(Machinist-monteur).* Deze post ad 4.404 te *doen vervallen.* Dit amendement werd *ingetrokken.*
op art. 121a *(Onderhoud van Landsgebouwen).* Deze post voor St. Martin en voor St. Eustatius elk te *verminderen* met fl 500.— *Ingetrokken.*
op art. 123a. *(Buitengewone herstelling van de „Handelskade").* Deze post ad 30.000 fl te *doen vervallen.* Deze post wordt *„voorloopig"* van de begrooting *afgevoerd.*
op art. 123c *(Uitbreiding van de speelplaats van de Emmaschool).* Deze post ad 1.500 fl. te *doen vervallen. Aangenomen.*
op art. 124a *(Buitengewone havenverbetering)* ad. 40.000 fl te *doen vervallen.* Deze post is *voorloopig* van de begrooting *afgevoerd.*
op art. 124b. *(Aanleg van nieuwe straten)* ad 5000 fl te *doen vervallen. Aangenomen.*
op art. 124c *Aanschaffen van nieuwe machines voor de smederij)* ad 4000 fl te *doen vervallen. Ingetrokken.*
op art. 124d. *(Verlenging van den steiger Kralendijk-Bonaire)* ad fl 3000. *Aangenomen.*
op art. 126 *(Bedrijfskosten van den steenbreker enz.)* al 12.000 fl te *doen vervallen. Aangenomen.*

TOWN - GOSSIP.

Wij geven U in overweging, Uw oude kleeren of weg te gooien, of ze te laten verven in „The Anglo-Dutch Laundry"

„Stuur ons een briefkaart en wij doen de rest"

Kortijn 16 L. POSNER

op art. 127 *(Waterverschaffing.)* De kosten voor Curaçao te *verminderen* met 3000 fl. Deze post *voorloopig* van de begr. *afgevoerd.*
op art. 128. *(Voorbereidende werkzaamheden voor de watervoorziening van Willemstad).* Deze post ad f 20.000 te *doen vervallen.* Is *voorloopig* van de begr. *afgevoerd.*
op art. 129. (Bezoldiging van de mijnbouwkundigen) ad 15.600 fl. te *doen vervallen.* Deze post *voorloopig afgevoerd.*
op art. 130. (Arbeidsloon van personeel van id. id.) ad 9000 fl. te *doen vervallen. Voorloopig afgevoerd.*
op art. 135. *(Weerkundige dienst)* Te *verminderen* met fl 1500. *Aangenomen.*

Amendement om een nieuw art. in te voegen 124*a* (Aflossing van een leening voor buitengewone werken ad fl 15000.) *Ingetrokken.*

Bij de toelichting van verschillende dezer amendementen o.a. over de havenverbetering en watervoorziening, verklaarde de voorsteller dezer amendementen uitdrukkelijk, dat men niet moet meenen, dat hij tegen deze posten is, doch dat hij eerst een meer afgerond en toegelicht voorstel omtrent deze posten wenscht af te wachten. Er bestaat dan nog altijd gelegenheid deze posten in den loop des jaars door middel van een wenschelijkheids-verordening opnieuw op de begrooting te brengen.

Ontvangen.

Van het vice-consulaat van de Republiek van Argentinia een brochuurtje: *Concurso artistico para los carteles de la 2a Exposicion-Feria internac. etc de Buenos Aires.*

— Van het Agentschap der **K.W.I.M.** alhier: Jaarverslag over 1923 van de *Kon. Ned. Stoomboot-My* en de *Kon. W. I. Maildienst. Amsterdam.*

[illegible] *La Fama en Gremas* waarvan genoemde Heer de Agent is hier ter stede.

— van het agentschap van de *K. W. I. M.* de nieuwe tijdtafel voor de booten van de lijnen Maracaibo-Curaçao-New York; van Venezuela-Curaçao-Haiti-New York en vice-versa.

Examen.

De vorige week werd door de Heeren SILVIO DONKER en JOHAN DE WINDT met gunstig gevolg examen afgelegd ter verkrijging van het diploma van assistent-apotheker.

Onze gelukwenschen.

Voetbalmatch.

Il. Zondagnamiddag werd er een voetbalwedstrijd gespeeld tusschen *Hollandia I* en *Sparta I,* welke in het voordeel van de eerste eindigde met 2-1.

Gewond.

Zaterdagavond 11 uur werd in het St. Elisabeth's Gasthuis per brancard binnengebracht een soldaat met eenige kleine verwondingen aan het hoofd, maar met een diepe breede steekwond aan den arm, bij een vechtpartij op geloopen.

Een vrouw, die de vechtenden had willen scheiden, kreeg met een flesch zulk een hevigen slag op haar arm beneden den elleboog, dat de arm brak. Ook die vrouw werd in het Gasthuis verbonden.

Iets later werd nog een andere jonge vrouw binnengebracht, aan wie bij een [illegible] met een schermes een diepe wonde in den rug ter hoogte van het schouderblad was toegebracht.

Die beide vrouwen werden verbonden door Dr. Samson. De wonden van den gekwetsten soldaat werden door den militairen arts Dr. Derks dichtgenaaid.

— Een Amerikaan, die sedert een maand hier in een der hotels verbleef, heeft in een vlaag van dronkenschap getracht zich den hals af te snijden. Hij bracht zich zelf een groote, doch niet levensgevaarlijke wonde aan den hals toe.

Isla-Maracaibo.

Geheel in overeenstemming met de groote uitbreiding van het olietankpark op de *Isla* van de **C. P. M.**, worden hier hoog voor het einde des jaars 7 tot 8 nieuwe tankbooten verwacht met grooter laadvermogen dan de oude, voor het transport van de ruwe olie van Maracaibo naar de petroleumraffinaderij van de *Isla.*

Isla.

Gisteren morgen tusschen 7 en 8 uur is er op de *C. Petroleum Raffinaderij* van de *Isla* een ongeluk gebeurd, doordat, naar men zegt, enfornuis aan stukken sprong. Onderwijl bleef de toevoer van olie in de vlammen met een breeden stroom doorloopen. Onmiddellijk werd de degelijke brandbluschinrichting der fabriek in werking gesteld en met een brandslang stoom met *foamite* op de vlammen gespoten en zand er op geworpen om de vlammen uit te dooven.

Een der werklieden kon alleen de spuit niet langer hanteeren, toen de beide anderen uit vrees voor de naderende vlammenzee de vlucht namen en hij werd met kracht vier meters ver weg geslingerd. Hier zou hij zeker levend verbrand zijn, indien hij niet door een andere van die plaats zou zijn weggetrokken.

Vrij spoedig waren de vlammen gebluscht en was het gevaar geweken. Een werkman aan handen en voeten verbrand werd naar het St. Elizabeth's Gasthuis vervoerd en daar verbonden.

Evenzoo de spuitgast, die naar het scheen, inwendig gekneusd was, maar na hevige krampen en pijnen weer spoedig herstelde.

Ook in het Sanatorium werden een vijftal werklieden met lichte brandwonden opgenomen.

Officieele berichten.

Aan den adjunct commies ten parkette van den Procureur-Generaal M. Bartels-Daal is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

Aan den kommies der belastingen op Aruba A. Leeflang is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend; aan den bode Juan Pietersz, veertien dagen; en aan den torenwachter J. J. [illegible]

[illegible] J. H. Harmis is gedurende het verlof van Leeflang tijdelijk belast met de functien van kommies der belastingen; Gregorio Tromp met die van bode van den Gezaghebber.

De openbare school te Beneden Prinsenkwartier op St. Martin N.G. is opgeheven.

Aan den loods alhier H. van der Hoeven is wegens tien jaren onafgebroken dienst een jaar verlof naar Nederland verleend.

Aan den gouvernements-geneeskundige alhier J. Benesch is een maand verlof verleend, met vergunning zich naar New-York te begeven.

Aan Mej. J. W. D. van Embden Andres, hoofd der voorbereidende klassen aan de Wilhelminaschool alhier, is op haar verzoek, eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

Aan den hoofdcommies ter Inspectie der belastingen M. Ph. van Romondt is om gewichtige redenen veertien dagen verlof verleend; de tijd. hoofdcommies Jac. F. Haayen is overgeplaatst van de Administratie van financien naar de Inspectie der belastingen, en de commies P. T. S. Krafft tijdelijk benoemd tot hoofdcommies ter Administratie van financien.

De heer M. P. B. Gorsira is benoemd tot tijdelijk adjunct commies en werkzaam gesteld ter Administratie van financien.

Aan den adjunct commies ten parkette van den Procureur Generaal M. Bartels Daal is wegens tien jaren onafgebroken dienst een jaar verlof naar Nederland verleend.

Aan den kommies der belastingen H. P. de Jongh is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

Opening van den Kol. Raad.

Dinsdag ten 9 uur had met het gebruikelijke ceremonieel door Z.Exc. Gouverneur BRANTJES de opening plaats van het zittingsjaar 1924—1925 van den Kol. Raad.

Het St. Elisabeth's Gasthuis.

Reeds een paar maanden is de nieuwe vleugel van het St. Elis. Gasthuis alhier voltooid en in gebruik genomen, zonder dat wij er eenige bijzonderheid van meegedeeld hebben.

Deze grootsche bouw van 40 Meter lengte is gebouwd langs den St. Thomasweg over een lengte van 40 Meter, aansluitend aan het uiteinde van den Westelijken vleugel van het hoofdgebouw.

Zoowel in- als uitwendig komt deze nieuwe vleugel wat den bouwtrant betreft, geheel overeen met het oude gedeelte.

In dezen nieuwen bouw vindt men aan de Oostzijde zoowel in de beneden- als bovenverdieping een gang van ruim 2 M. breed, terwijl aan de Westzijde een open overdekte gang loopt.

Alleseerst treft men in die beneden verdieping een nieuwe ruime operatiezaal van 8×6 meter helder verlicht doordat zoowel aan de Oost als Westzijde door vier breede ramen een stroom vam licht binnenvloeit.

Al deze ramen zijn voorzien van stevig geribd matglas en bovendien nog geheel door gaas voor het binnendringen van vliegen en muskieten afgesloten.

Zoowel de Italiaansche vloer van marmermozaiek, als de witte tinten van muren en houtwerk en meubileering geven aan deze operatiezaal een frisch levendigen aanblik, terwijl alles, ook de waschbakken langs den muur voor de Heeren Doktoren, de mooie operatietafel van nieuwe Amerikaansche vinding zoowel den vakman als den leek onmiddelijk den indruk geven, dat hier de nieuwste vindingen zijn toegepast en aan de strengste eischen van hygiëne voldaan is.

Langs die benedengang bevinden zich tevens nog behalve een kamer voor een oppasser nog 4 kleine zalen (elk voor zes tot 8 verpleegden) en een afdeeling, waarin de badkamers, W.C.'s enz. zijn gelegen. Ook dit gedeelte is zoo hygienisch mogelijk behandeld. De vloerenzijn voorzien van mozaiektegels, de muren tot manshooghte geheel met verglaasde tegels bekleed. Deze beneden verdieping is uitsluitend ingericht voor mannelijke patienten. Twee dier zalen zijn voor de militairen en het personeel der politie afgezonderd.

De bovenverdieping is in hoofdzaak gelijk aan die van beneden. Alleen is hier de geheele lengte van 40 M. langs de gang ingenomen door acht keurige kamers voor patienten 1ste een en 2de klas, ieder met eigen afgesloten ruim balcon, dat een heerlijk onbelemmerd vergezicht opent naar het Zuid-Westen op het Rifwater en de Caraïbische zee en de begroeide vlakte en bergruggen naar het Noorden en het Westen. Ook op deze étage zijn afzonderlijke badkamers en W. C.'s, zoo mogelijk nog met meer luxe ingericht dan beneden.

Op het terrein aan de overzijde van den St. Thomasweg verheffen zich twee 60 voet hooge torens van gegalvaniseerd ijzer, de een met een Amerikaanschen windmolen, de andere met een groote watertank met een capaciteit van 10.000 Liter, die het geheele huis van water voorziet voor de baden, W. C's en reiniging van het gebouw.

Wij gelooven zonder overdrijving te kunnen beweren dat zelfs van de meesteischendsten bij een bezoek de verwachtingen nog zullen overtroffen worden.

De architect, onder wiens leiding en toezicht deze bouw voltooid werd, is Pater Dahlhaus, die er alle eer van heeft.

Voor belangstellenden is het gebouw op aanvrage des namiddags tusschen 5 en 6 uur te bezichtigen.

De konferenties der Dominicanen.

De Conferentiees der Paters Dominicanen uit Zwolle over de katholieke leer uitsluitend voor protestanten in dit seizoen loopen ten einde. Over het algemeen kan gezegd worden, dat ze dezen winter een groot sukses zijn geweest. Ze namen in getal toe en de toeloop van hoorders was groot. Er werden konferenties gegevens in Amsterdam, Alkmaar, Helder, den Burg (Texel), Zaandam, Purmerend, Schagen, Schiedam, Den Haag (2 kerken), Utrecht, Leeuwaarden, Dokkum, Sneek, Groningin, Uithuizen, Sappemeer, Zwolle, Kampen en Tilburg.

De conferenties werd gegeven door de Paters M. GIJLSWIJK, F. OTTEN G. VAN KALMTHOUT en A. WINKEL,

Dr. J. R. Arends

is verhuisd naar:

BREEDESTRAAT 105. boven. Otrabanda.

Spreekuren:

7½ — 9 uur A. M.

3 — 4 uur P. M.

Bekendmaking.

De N. V. CURACAOSCHE PETROLEUM MAATSCHAPPIJ, gevestigd te WILLEMSTAD op CURACAO maakt hierbij bekend, dat de Heer H. W. VAN OCKENBURG met ingang van heden benoemd is tot Procuratie-houder.

Curacao, 14n Mei 1924.

N. V. Curaçaosche Petroleum Maatschapdij.
M. C. BASTET
Vertegenwoordiger.

ASMA - BRONQUITIS - TISIS
GRIPE TOS
curanse radicalmente con las
OBLEAS FLORIAL del Dr. LOUIS GEORGES
preparadas por G. GRELARD
FARMACEUTICO QUIMICO DE LA UNIVERSIDAD DE PARIS.
avue de Paris, Clichy (Seine) près Paris
Agente General L. CAMARENA
AMARGADO 95, CURAZAO A.H.
ENFERMEDADES DEL PECHO Y VIAS RESPIRATORIAS

PAS ONTVANGEN
Vruchtenwijnen, Sigaren,
Groenten en Vleeschwaren
Ellis & Dania
BRIONPLEIN. No 11.

UN TONICO GENERAL
TONIKEL
Y RECONSTITUYENTE
PARA ANEMIA, CLOROSIS, MALA NUTRICIÓN, TUBERCULOSIS, COREA, AMENORREA, NEURASTENIA, MAL DE BRIGHT Y CONVALECENCIA DE LA GRIPE, DE PULMONIA Y DE FIEBRE TIFOIDEA.

Mensing & C°.
BUSCK CONDENSED
CREAM
BUSCK JUN.
COPENHAGEN-DENM.
Vertegenwoordigers.

Compañia Trasatlantica

El vapor

MANUEL CALVO

llegará a ésta alrededor del de Abril p. v. de Europa via escalas y seguirá el mismo dia para Puerto Colombia, Colon y al Pacifico.

El Vapor

MONTEVIDEO

se espera del Pacifico via Colon y Pto. Colombia alrededor del 15 de *Junio* p. v. y seguirá el mismo dia de su llegada á Puerto Cabello, La Guaira, San Juan, Tenerife, Cadiz y Barcelona.

Ambos vapores aceptan carga i pasajeros.

Los Agentes.

S. E. L. MADURO & SONS.

The best whisky imported on the Island.

Mensing & Co Agents.

RED „D" LINE OF STEAMSHIPS.

REGULAR SERVICE BETWEEN NEW YORK, PTO RICO, CURAÇAO AND VENEZUELA.

SAILINGS DURING MAY.

1924			S.S. Carabobo	S.S. Tachira	S.S. Caracas	S.S. Zulia
Leave		NEW YORK	May 3	May 10	May 17	May 24
	Arrive	SAN JUAN.	„ 8		„ 22	
Leave		„	„ 8		„ 23	
	Call at	MAYAGUEZ				May 30
	Arrive	CURAÇAO			May 25	
Leave		„			„ 25	
	Arrive	LA GUAIRA	May 10	May 18	„ 26	June 1
Leave		„	„ 11	„ 19	„ 27	„ 2
	Arrive	PTO CABELLO	„ 12		„ 28	
Leave		„	„ 12		„ 29	
	Arrive	CURAÇAO	„ 13	May 20	„ 30	June 3
Leave		„	„ 18	„ 25	„ 30	„ 8
	Arrive	PTO CABELLO	„ 19			
Leave		„	„ 19			
	Arrive	LA GUAYRA	„ 20		May 31	June 9
Leave		„	„ 20		„ 31	„ 9
	Call at	MAYAGUEZ				„ 11
	Arrive	SAN JUAN.	May 22		June 3	
Leave		„	„ 22		„ 3	
	Arrive	NEW YORK	April 27	June 2	„ 9	June 17

CURACAO-MARACAIBO SERVICE

			S.S. Carabobo	S.S. Tachira	S.S. Merida	S.S. Zulia
Leave		CURAÇAO.	May 13	May 20	May 25	June 3
	Arrive	MARACAIBO.	„ 14	„ 21	„ 26	„ 4
Leave		„	„ 17	„ 24	„ 29	„ 7
	Arrive	CURAÇAO.	„ 18	„ 25	„ 30	„ 8

For further particulars apply to

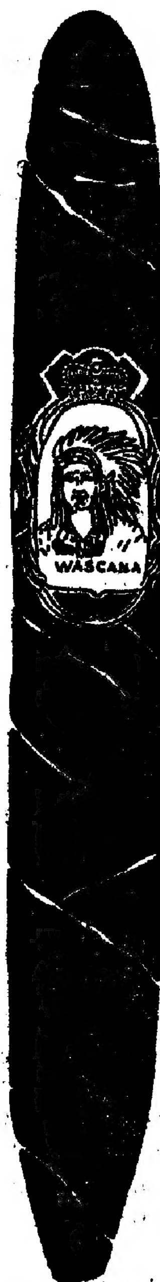
S. E. L. MADURO & SONS.
Agents.

Joseph Travers & Sons, ltd. MENSING & Co., VERTEGENWOORDIGERS.

Mensing & Co., Vertegenwoordigers.

Ontvangen met de „Mersfoort" 11.000 Wascanasigaren.

Het schitterendste en meest gezochte sigarenfabrikaat in Holland en Ned Oost Indië is dat van de Sigarenfabriek „Wascana" KAMPEN (Holland).
Vertegenwoordigers voor CURAÇAO: MENSING & Co.

Maduro's Bank

Curaçao.

Volgestort Kapitaal en Reserve fls 1.500.000

Koopt en verkoopt wissels,
buitenlandsch bankpapier, coupons,
gemunt goud en zilver.
Neemt gelden á depósito en opent
chequerekeningen met rente-vergoeding.
Verschaft Reiswissels, Credietbrieven,
Circulaire Credietbrieven.
Telegrafische Uitbetalingen.
Safe-loketten. Spaarbank.

Bekendmaking.

Op den 14de Maart l. l. is alhier opgericht de gymnastiek-vereeniging T. H. E. S. O. S. (TOT HEIL EN STERKING ONZER SPIEREN.) *Zij die zich als leden (I) of aspiranten (II) willen laten inschrijven, moeten den leeftijd van 18 (I) of van 12 jaren (II) al bereikt hebben en kunnen zich voor 31 Mei a. s. schriftelijk vervoegen bij den leider den heer E. Vasilda, Curaçao straat No. 4 Otrabanda:*

Voor het bestuur

3—2 *de Secretaris. J. E. Kranenburg.*

Morris E. Curiel & Sons

Afdeeling Bankzaken

CURAÇAO

belast zich met de behandeling van alle bankzaken.

IN- en VERKOOP van wissels op alle bankplaatsen, coupons, buitenlandsch bankpapier en gemunt goud en zilver.

Telegrafische uitbetalingen.

Incasseering van wissels.

Depósito's op langen en korten termijn.

Cheque - rekeningen met rente-vergoeding.

Bijzondere faciliteiten in Venezuela en Colombia door bemiddeling van eigen kantoren te Caracas & Barranquilla.

Bekendmaking.

Het publiek wordt herinnerd aan art. 7 en 9 der Verordening van 11 April 1923 (P. B. No. 14) luidende:

Art. 7.

„Voor elken hond. waarvoor belasting is voldaan, wordt door of vanwege het hoofd of, plaatselijk hoofd van politie, op verzoek van den belastingplichtige kosteloos een kenteeken uitgereikt.

Dit kenteeken wordt jaarlijks door den Procureur-generaal, in de maand April vastgesteld.

Tot primo Juli blijft het kenteeken van het onmiddellijk voorafgaande belastingjaar geldig."

Art. 9.

„Het kenteeken moet door den hond duidelijk zichtbaar en aan den halsband worden gedragen.

„Alle honden, die op den openbaren weg, alsmede op voor den ieder toegankelijk particulier erf worden aangetroffen zonder van het vereischte kenteeken voorzien te zijn, zijn ter beschikking van de politie en kunnen, indien het noodig wordt geoordeeld, onmiddellijk worden afgemaakt."

„Het kenteeken zal dit belastingjaar den vorm van een kruis en tot opschrift hebben het woord „Curaçao," het volgnummer en de getallen 19 en 24."

„Het kenteeken is aan de hoofdwacht der politie te Willemstad verkrijgbaar.

Curaçao, den 7n Arril 1924.

De Procureur-generaal,

6—10 *I. B. GORSIRA.*

In West Afrika drinkt men "Amstel" Bier

DOOD-OP!

Uitgeput door hitte en vermoeidheid vraagt ge " Weet je zeker, dat dit 'Amstel' Bier is ? "

En terwyl het goudgele bier in het glas klokt is het antwoord " We zouden niets anders willen."

Een slappe, smakelooze drank lescht den dorst niet. Bestel daarom steeds " Amstel " en ge krygt het bier, dat even verrukkelyk smaakt, als het er uit ziet.

Bestelt niet "'n glas bier," maar vraagt "Amstel" Bier, 'n kleine moeite—'n groot genot!

Agenten: A. TJON AKIEN & Co.
(Paramaribo & Georgetown.)

AMSTEL BROUWERIJ, AMSTERDAM

JARABE DE AMBROZOIN

TOS
BRONQUITIS ASMA.
LARINGITIS

JARABE DE

TOS FERINA
TUBERCULOSIS
AFECCIONES RESPIRATORIAS

AMBROZOIN

ALIVIA LA TOS Y LA RESPIRACION DIFICULTOSA. ESTIMULA LA EXPECTORACION, ALIVIA LA INFLAMACION REPRIME LOS SUDORES NOCTURNOS, FORTALECE LA RESPIRACION Y DOMINA EL DESASOSIEGO.

JARABE DE AMBROZOIN

AMERICAN APOTHECARIES COMPANY, New York.

HULSTKAMP-JENEVER

is de beste.

Vertegenwoordigers: MENSING & Co.

RENTE OP DEPOSITO'S.

Wij hebben de eer hierbij kennis te geven, dat wij met ingang van 1 Mei 1924 op nieuwe DEPOSITO'S MET EEN JAAR OPZEGGING rente à 5 pCt. 's jaars zullen vergoeden.

HOLLANDSCHE BANK VOOR WEST-INDIE.

MADURO'S BANK

Curaçao, Mei 1924. **3-3**

DURANTE LA ESTACION CALUROSA

si usted, se fatiga fácilmente y le falta energía, se siente abatido, nervioso, irritable y debilitado, tome una cucharadita de SALVITAE en un vaso de agua.

REFRESCA, VIGORIZA, LIMPIA Y PURIFICA.

Salvitae

Estimula el HÍGADO, y los RIÑONES entona la DIGESTIÓN, limpia y purifica el CONDUCTO INTESTINAL, elimina el ÁCIDO URICO, evita la POSTRACIÓN y la LANGUIDEZ.

Bijblad van de Amigoe di Curaçao

Onze Begrooting
van 1924
IN DE
Tweede Kamer

(8 April 1924)

Handelingen

De heer IJZERMAN: Mijnheer de Voorzitter! Vergeleken met den toestand van Suriname, maakt de toestand van het Rijksgebiedsdeel Curaçao ook dit jaar een gunstigen indruk. Wat echter niet beteekent, dat de toestand op zich zelf beschouwd gunstig is. Hoewel de Rijksbijdrage dit jaar belangrijk lager is geraamd dan de vorige jaren, vormt zij nog altijd meer dan 20 pCt. van het totaalcijfer der begrooting. De kolonie kan dus nog bij lange na niet bestaan zonder den steun van het moederland. Kan men Suriname vergelijken met een arm man, die hoe langer hoe dieper in de put zakt, dan is Curaçao een arme, die wel is waar wat minder arm wordt, maar die toch allerminst in staat is om in eigen levensonderhoud te voorzien.

De relatieve vooruitgang is bovendien verre van algemeen. Hij beperkt zich vrijwel uitsluitend tot het eiland Curaçao. Wat de andere, kleinere eilanden betreft, zoo is de toestand van de bevolking daar over het algemeen buitengewoon ongunstig en zijn vooral op de Bovenwindsche Eilanden geen teekenen of voorteekenen van verbetering te bespeuren. Een symptoom van den slechten toestand is de sterke emigratie uit die eilanden, die toch allesbehalve overbevolkt zijn. Zijn Excellentie wijst er in de Memorie van Antwoord op, dat de emigratie op groote schaal thans tot staan is gekomen, maar verschillende berichten toonen aan, dat, althans op de Bovenwindsche Eilanden, de massale emigratie [illegible] om plaats te maken voor een emigratie, die van bescheiden omvang is, maar die geregeld en voortdurend doorgaat, zoodat bij voorbeeld in de *Amigoe di Curaçao*, aangehaald in het *Koloniaal Weekblad* van 6 December ll., van een geleidelijke ontvolking gesproken wordt. In het laatste Koloniaal Verslag lezen wij van deze eilanden, dat op St. Martin of St. Maarten de economische toestand slecht was, dat hij op St. Eustatius nog slechter was dan het voorafgaande jaar en dat op Saba de economische toestand maar één lichtpunt vertoonde, nl. dat er in de Vereenigde Staten veel werkgelegenheid was en dus een deel van de bevolking daarheen kon emigreeren.

Nu kan de armoede van de bevolking op de eilanden niet geweten worden aan de onvruchtbaarheid van den bodem; deze is voor het landbouwbedrijf veel beter geschikt dan op de Benedenwindsche Eilanden. Op het in dit opzicht gunstigste eiland, St. Eustatius, vinden we trouwens de allerarmste bevolking. Een van de hoofdoorzaken van dien toestand is waarschijnlijk de nawerking van den invloed, dien de slavernij op de heerschers en overheerschten heeft uitgeoefend. Zij heeft niet alleen den negers een hartgrondigen afkeer van den landarbeid ingeboezemd, die gewoonlijk eerst in den loop van eenige generaties verdwijnt, maar zij heeft ook gemaakt, dat de tegenwoordige houders van de kleine plantages een ongelukkig soort van kleine boertjes zijn, vaak onbekwaam tot het verrichten van een praktisch werk, bijna volslagen onkundig van het boerenbedrijf. Het bijna overal geconstateerde gevolg van de slavernij, de stilstand van de ontwikkeling van de techniek, ziet men op de Bovenwindsche Eilanden in buitengewoon sterke mate.

Uit de mededeelingen in een artikel van den Heer G. v. d. Plaats in *De West-Indische Gids* blijkt, dat de landbouwers ook in streken, waar een ploeg kon en moest gebruikt worden, nog nagenoeg uitsluitend werken met primitieve werktuigen, die wij aantreffen bij de natuurvolken, die tot de z.g. lagere akkerbouwers behooren. Het bleek hem, dat onder de landbouwende bevolking van Sint Eustatius geen enkelen man was te vinden, die in staat was een paar ossen voor een kar te spannen, en evenmin iemand, die een ploeg kon gebruiken. Dat een dergelijke bevolking, wanneer zij aan haar lot wordt overgelaten, zelfs maar een matig welvaartspeil zou kunnen bereiken, lijkt mij uitgesloten.

Nu zijn van Regeeringswege den laatsten tijd juist op landbouwgebied pogingen gedaan om in den toestand verbetering te brengen. En ik zie met genoegen, dat de Minister aan een verder streven in die richting binnen de grenzen van het bereikbare gaarne zijn steun wil verleenen.

In verband hiermede zou ik Zijn Excellentie eenige maatregelen tot verheffing van het welvaartspeil op die Bovenwindsche Eilanden in overweging willen geven.

Voor het eiland St. Martin is allereerst noodig, ook uit een oogpunt van werkverschaffing, dat de exploitatie van de zoutpannen verbeterd wordt. Dat die exploitatie in veel gevallen volgens volkomen verouderde methoden geschiedt, is overbekend. In verband hiermee wijs ik er op, dat de Regeering het tot op zekere hoogte in haar hand heeft in de exploitatie verbetering te doen brengen, omdat verschillende concessies betreffende die zoutpannen vervallen zijn of binnen niet al te langen tijd zullen vervallen. Verder zou een bevordering van de muilezelteelt op dit eiland zeer gewenscht zijn.

Op Saba is het noodig voorschotten te verleenen voor aankoop van meststoffen, aangezien het bouwland totaal uitgeput is, waardoor allerlei ziekten in de gewassen optreden. Daarna kan de aardappel- en groentenexport intensief worden bevorderd. Ook dienen voorschotten verleend te worden voor de bevordering der kippenfokkerij, in verband met mogelijkheid van export naar St. Thomas. Op St. Eustatius zou het aanbeveling [illegible] briekje op te richten voor het bereiden van suiker voor plaatselijk gebruik. Op deze wijze zou het leven dier eilanders zoowel verzoet als op een hooger peil gebracht kunnen worden; iets, dat in deze wereld niet altijd samengaat.

Een maatregel van anderen aard, die dringend noodig, is de afschaffing der op het eiland Sint Maarten geheven invoerrechten. De Fransche Regeering heeft nl. voor het Fransche gedeelte van Sint-Maarten alle invoerrechten afgeschaft en een gevolg hiervan is, dat de scheepvaart zich van de Nederlandsche helft van Sint Maarten, waar nog wel invoerrechten worden geheven, naar de Fransche helft verplaatst. Door toepassing van dergelijke maatregelen zou ook de tijdelijke emigratie, die zeer nadeelige gevolgen heeft, kunnen worden voorkomen, zonder toepassing van dwangmaatregelen, die Zijn Excellentie, blijkens de Memorie van Antwoord, te recht verwerpelijk acht.

Mijn waardeering voor de gezindheid der Regeering om tot de verheffing van het welvaartspeil actief mede te werken, wordt helaas aanmerkelijk getemperd, wanneer ik zie, dat de fondsen, tot bevordering van de economische ontwikkeling aangevraagd, bedroefd gering zijn.

De Minister beaamt, blijkens de Memorie van Antwoord, de juistheid van het inzicht, dat alleen bevordering van een gezonden economischen toestand tot een reëele en blijvende bezuiniging kan voeren, maar meent, dat de staat van de Rijksfinanciën tot uitstel en tot beperking dwingt, van de daartoe noodige maatregelen, ook zelfs van weinig kostbare en bescheiden maatregelen. Hij meent, dat die onthouding slechts tijdelijk zal behoeven te zijn wegens de gunstige financieele vooruitzichten van Curaçao.

Maar een voldoende toeneming van de eigen inkomsten der kolonie is voorloopig in hoofdzaak alleen van een opvoering der belastingen te verwachten. Nu bestaat slechts een klein deel van de bevolking uit vermogenden of uit menschen met een middenstandsinkomen, de overgroote meerderheid moet van een buitengewoon laag inkomentje rondkomen. De grens, an een opvoering van den belastingdruk gesteld, is daarom in Curaçao zeer spoedig bereikt. En de mogelijkheid, dat de kolonie in afzienbaren tijd zelf geheel of nagenoeg geheel in eigen uitgaven kan voorzien, kan alleen worden geschapen door maatregelen, die tot verheffing van het economisch peil leiden.

Blijkens deze begrooting volgen Regeering en koloniaal bestuur een andere politiek. Zij meenen het doel te kunnen bereiken door op alles en nog wat te bezuinigen en wijzen met een zekere voldoening op de reeds verkregen resultaten. Zij zien hierbij over het hoofd, dat er alleen sprake kan zijn van werkelijke bezuiniging, indien deze inderdaad tot lagere uitgaven leidt. De toegepaste bezuinigingen zijn echter in veel gevallen òf een *économie de bouts de chandelle*, òf een uitstellen van dringend noodzakelijke uitgaven. Hierdoor wordt eigenlijk het tegendeel van een werkelijke bezuiniging bereikt, omdat naderhand toch de uitgestelde voorzieningen moeten worden getroffen en deze dan vaak veel hoogere uitgaven zullen vereischen, dan wanneer men die voorzieningen bijtijds heeft getroffen. Immers, het kwaad, dat verholpen moet worden, heeft dan verder doorgevreten. In de artikelen over Curaçao in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* van 26 en 28 Juni ll., vindt men daarvan eenige frappante voorbeelden. Een ander voorbeeld is de geschiedenis met het douanekantoor van Willemstad, dat al sinds lang ongeschikt is en door een ander gebouw vervangen had moeten worden. Men heeft dit echter uit zuinigheidsoverwegingen nagelaten en is met veel kosten bezig, dit ongeschikte gebouw op te lappen, waarbij de voor die herstellingen toegestane kredieten waarschijnlijk reeds zijn overschreden, en men ten slotte in het bezit zal komen van een onvoldoende gebouw, dat binnenkort toch door een nieuw zal moeten worden vervangen.

Een ander voorbeeld is [illegible] thans voor de [illegible] van de wegen een sproeiwagen aanvraagt; ter wille van de zuinigheid vraagt men een krediet voor een eenvoudigen sproeiwagen aan, die door paarden of ezels kan worden getrokken. Zoo heeft men ook een paar jaar geleden voor de verbetering van de wegen uit zuinigheid een wals aangekocht, die door een ossen kon worden voortgetrokken. Toen deze in gebruik genomen werd, bleek hij geheel onvoldoende en moest hij worden vervangen door stoomwals, zoodat men terwille van de zuinigheid zich een dubbele uitgaaf moest getroosten. Het aanschaffen van een sproeiwagen, als voorgesteld, zal een dergelijke halve maatregel blijken te zijn; een economische zuinigheid eischt òf een autosproeiwagen, zooals indertijd is voorgesteld, òf niets aan te schaffen; nog afgezien van het feit, dat de beoogde zuinigheid waarschijnlijk ook niet gediend zal worden, omdat in den drogen tijd het onderhoud van paarden en ezels op Curaçao bijzonder kostbaar is.

Er schijnen mij echter wel eenige bezuinigingen mogelijk, die geen nadeel behoeven op te leveren. Zoo vormen, blijkens de toelichting op de voorloopige begrooting, de telegramkosten, in Nederland gedaan, een zeer belangrijk bedrag, gezien den omvang der kolonie. Het zou waarschijnlijk veel voordeeliger uitkomen, wanneer men via Sint-Maarten telegrafeerde en gebruik maakte van het op dit eiland bestaande station voor draadlooze telegrafie. Voorts heeft, blijkens berichten in de pers, de All-American Cable Company de kabels in West-Indië overgenomen van de Fransche maatschappij, en het zou dus aanbeveling verdienen, dat de Regeering aandrong op verlaging van de exorbitant hooge tarieven; zij zou die verlaging kunnen stellen als voorwaarde voor de vergunning tot overdracht van de concessie.

Van het allergrootste belang voor economische ontwikkeling van Curaçao is de zorg voor de haven van Willemstad, omdat op den bloei van die haven bijna de gehele vooruitgang van de kolonie berust. Overeenkomstig een toezegging, welke de Minister mij bij de behandeling der vorige begrooting heeft gedaan, heeft Zijn Excellentie de aandacht van den Gouverneur „nog eens" op de wenschelijkheid van verbetering van de haven gevestigd.

Wat nu sinds dien tijd aan verbeteringen is tot stand gebracht of wordt voorgesteld, geeft mij echter niet den indruk, dat die herhaalde aandachtvestiging groote resultaten heeft opgeleverd.

Als een van de voorgenomen verbeteringen noemt de Minister het plan om tusschen de beide stadsgedeelten langs de haven een verbinding met motorpontjes tot stand te brengen. Op zich zelf is dit een noodige en uitstekende maatregel, en ik wil den Minister voor die motorpontjes alle hulde brengen. Maar met havenverbetering heeft het instellen van een dienst van moterpontjes niets te maken.

De eigenlijke havenverbeteringen bestaan alleen in de voorgestelde vergrooting van de capaciteit van de haven met een lig- en losplaats voor tenminste één schoener, en het leggen van twee meerboeien in het Schottegat.

Ik geloof niet, dat iemand kan meenen, dat hiermee volstaan kan worden, gezien het buitengewoon snelle tempo, waarin de scheepvaart zich ontwikkelt. In 1920, toen het scheepvaartverkeer in de haven van Curaçao veel grooter was dan in een der vorige jaren, bedroeg het aantal in de haven aangekomen stoomschepen 578 met een netto-inhoudsmaat van: 3 560 578 M3.; sinds dien tijd zijn de cijfers sprongsgewijze toegenomen; in 1923 was het aantal stoomschepen gestegen tot 1480, met een inhoudsruimte van 7 467 413 M3., terwijl bovendien het aantal en de inhoudsmaat van de zeilschepen iets waren toegenomen.

Het groote verkeer heeft zich van de eigenlijke haven, de St.-Annabaai, verplaats naar het Schottegat, en in de naaste toekomst zal dit nog in toenemende mate het geval zijn. Men ziet thans in de Annabaai weinig meer schepen dan vroeger, daar de meeste in het Schottegat of achter het emplacement van de firma S. E. L. Maduro & Sons liggen. Het meren en liggen aan boeien vereischt veel ruimte voor beweging en kost veel tijd, terwijl het vaak onstuimige water in het Schottegat het lossen en laden bemoeilijkt en schade aan de lading wordt toegebracht. Het spreekt vanzelf, dat, wil de haven van Curaçao, die in hoofdzaak een doorvoerhaven is, haar plaats in het wereldverkeer blijven behouden, die haven overeenkomstig de eischen van den tijd moet zijn geoutilleerd. Dat dus b.v. de schepen aan pieren of kaden kunnen liggen en dat opslagloodsen worden gebouwd. Dat het niet moet voorkomen, zooals, blijkens de bladen, onlangs gebeurd is, dat een groot schip met toeristen uit de Vereenigde Staten de haven niet kon binnenvaren, omdat daarvoor geen loods beschikbaar was.

Aan de door den vorigen Gouverneur Helfrich ingediende voorstellen in het belang der havenontwikkeling is nog altijd geen begin van uitvoering gegeven. Wacht men nog langer er mede, dan zullen zij voor een deel ook niet meer uitgevoerd kunnen worden. Die voorstellen betroffen o.a. den aankoop van een geschikt terrein, dat noodig is tot verwezenlijking van plannen, die beoogen regelend te kunnen optreden, wat, gegeven de toestanden in de kolonie, bijzonder noodig is. Thans dreigt het gevaar, dat het terrein in handen van particulieren zal vallen en het Gouvernement weer achter het net zal visschen.

Waar het hier de vitale belangen van Curaçao geldt, zou een verwaarloozing dier belangen noodlottig wezen; noodlottig ook voor Nederland, dat daardoor tot in lengte van dagen zou moeten voortgaan met groote subsidies de kolonie op de been te houden.

Een gemis van voortvarendheid blijkt ook uit de geschiedenis van het procédé-Goudswaard, betreffende de vervaardiging van aloïne. Een geslaagde toepassing van dit procédé zou van buitengewone beteekenis zijn voor de aloëcultuur, die niet alleen voor Aruba, maar ook voor Curaçao en Bonaire van groot belang kan worden. Nu is het al een paar jaar geleden, dat dit procédé op Curaçao werd uitgevonden. Het bestuur in de kolonie schijnt hiervan met een uiterst matige belangstelling kennis te hebben genomen en ik meen, dat de aandacht van het Departement eerst van particuliere zijde in Den Haag op dat procédé is gevestigd. Thans, nadat de proeven zeer gunstig zijn uitgevallen, is men nog altijd bezig met onderzoekingen en is de Regeering, blijkens de Memorie van Antwoord, nog wachtende op het bericht van den Gouverneur. Het is zeker verstandig, dat men de zaak goed onderzoekt, maar het is te hopen, dat de Regeering niet blijft wachten tot het te laat is. Immers, wanneer het procédé in 1928 nog niet in toepassing is, vervalt het aan den heer Goudswaard verleende octrooi en dan kan ieder, ook iedere buitenlander, het procédé toepassen en is de voorsprong, welken de kolonie zou kunnen verkrijgen, onherroepelijk verloren.

Een typisch voorbeeld van de schadelijke gevolgen van onverstandige zuinigheid, gepaard gaande met gemis van voortvarendheid, is ook de trieste geschiedenis van de Curaçaosche politiequaestie.

Ik zal u, Mijnheer de Voorzitter de droevige details van deze sombere historie besparen; ook wanneer ik mij tot de hoofdzaken bepaal, is het relaas al onverkwikkelijk genoeg en vertoont het een climax van narigheid.

Nadat al geruimen tijd de politie een onderwerp was geweest van scherpe debatten tusschen het Koloniaal Bestuur en den Koloniaal Raad, waarbij steeds het Bestuur de deugden en de Raad de gebreken van de politie in het licht stelde, kwam ten slotte in 1917 ook het Bestuur, althans de toenmalige Gouverneur Nuijens, tot het inzicht, dat de toestand onbevredigend was. Er kwamen eenige veranderingen, die echter onvoldoende bleken.

Het Koloniaal verslag van 1919 deelt ons mede: „Het gedrag der politie liet te wenschen over." Het Verslag over 1920 zegt: Het gedrag, de ijver en de bekwaamheid der politieagenten lieten te wenschen over. Door verschillende oorzaken, voornamelijk doordat de goede krachten in de burgermaatschappij beter bezoldigde betrekking konden vinden en de openkomende plaatsen, door de lage salarieering, niet met goede elementen worden aangevuld, „is — zegt het Koloniaal Verslag — het peil van bekwaamheid, dat al niet bijzonder hoog was, nog meer gedaald."

Dat een dergelijke politie in geen enkel opzicht aan redelijke eischen voldeed, kon zeker door niemand meer betwijfeld worden. De daling van het peil van dit korps ging bovendien samen met een verzwaring van zijn taak door de sterke uitbreiding van het verkeer in de haven van Curaçao. De toestand werd onhoudbaar.

De toenmalige Gouverneur Helfrich heeft toen voorstellen ingediend tot een algeheele reorganisatie van het politiewezen, door invoering van een militaire politie. In het bezwaar van de kosten, die dit met zich zou brengen, kon, zoo al niet geheel, dan toch voor een belangrijk deel voorzien worden door opheffing van het garnizoen, dat na die invoering volkomen overbodig zou worden. Niettemin heeft men in Nederland die voorstellen, waarschijnlijk vanwege de kosten, ter zijde gelegd. Vervolgens verdwenen zij vermoedelijk in een departementale prullemand! Misschien ook kwamen ze terecht in een dossier met het opschrift: „Onrustbarende symptomen van hardnekkigen hervormingszin en verdachte voortvarendheid." Men zegt, dat als zoo'n dossier sterk aanzwelt, het een magischen en zeer schadelijken invloed uitoefent op den gezondheidstoestand van een Gouverneur in het verre West-Indië.

De toestand van de politie bleef zooals hij was. Dat de politie niet voor haar taak was berekend, bleek bij de bekende gebeurtenissen van 17 Juli 1922; wat mijn geachte medeafgevaardigde de heer Boon daarover verleden jaar heeft medegedeeld, zou aan operette doen denken, indien de zaak niet een zoo tragisch verloop had genomen.

En in het laatste onlangs verschenen Koloniaal Verslag lezen we, dat het politiecorps veelal „niet door goede elementen kon worden aangevuld" dat "een geschoold politiekorps niet kon worden gevormd", dat „de nieuw aangestelden in vele opzichten niet voor hun taak berekend waren."

Men schijnt ten slotte ook in Den Haag te hebben begrepen, het dat zoo niet kon blijven en den opvolger van den heer Helfrich te hebben opgedragen een definitief organisatievoorstel eveneens tot uitvoering van een militaire politie, uit te werken. Beter laat dan nooit, maar de kans lijkt me niet gering, dat men een geschikten tijd tot invoering eener militaire politie reeds voorbij heeft laten gaan, waar de sterkte van het blanke element in de troepenmacht ultimo December 1923 al was geslonken tot 29 soldaten, zoodat de kring, waaruit dit nieuwe korps vermoedelijk grootendeels zal moeten worden gerecruteerd, uiterst beperkt, om niet te zeggen nagenoeg verdwenen is.

Ik vrees bovendien, dat die nieuwe organisatie nog wel lang op zich zal laten wachten. De Memorie van Antwoord zegt wel, dat een definitief voorstel spoedig mag worden te gemoet gezien, maar dit lijkt me toch kwalijk te rijmen met de bijna onmiddellijk daaropvolgende mededeeling, waaruit blijkt, dat nog niet eens vaststaat welk stelsel van organisatie gekozen zal worden en dat men ten aanzien van dit fundamenteele punt nog altijd op twee gedachten hinkt.

Verder zou, volgens sommige berichten, die nieuwe organisatie alleen tot het eiland Curaçao beperkt blijven. Indien dat voornemen inderdaad bestaat, lijkt het me zeer gewenscht dat het alsnog wordt opgegeven, want ook op de andere eilanden laat de bestaande toestand ongeveer alles te wenschen over.

Ten slotte wil ik nog enkele opmerkingen maken over de waterquaestie en de wegenquaestie.

In antwoord op een vraag in het Voorloopig Verslag deelt de Minister mede, dat de meening, dat uit den aankoop van de plantage Hato in het belang van de watervoorziening moet worden afgeleid, dat het plan van professor Weys betreffende de watervoorziening niet zal worden uitgevoerd, juist is.

Ik kan absoluut niet beoordeelen of het plan, dat daarvoor in de plaats is gekomen, minder goed of beter dan het plan-Weys is. Indien ik voor dat nieuwe plan eenigszins huiverig ben, dan is dit ook niet op motieven, ontleend aan mijn technisch onkunde, hoe groot deze ook moge wezen, maar alleen op historische gronden. Het feit, dat ten behoeve van het nieuwe plan de plantage Hato wordt aangekocht, herinnert mij aan de geschiedenis van een oud plan.

Een van de meest bekende en verdienstelijke bewoners van Curaçao in de tweede helft der 19de eeuw is geweest de toenmalige consul van de Vereenigde Staten de heer L. B. Smith. Hij was vermaard wegens zijn scherpen kijk op de plaatselijke toestanden en de ontwikkelingsmogelijkheden, en had den naam van een buitengewoon ondernemend en vooruitziend man en hij heeft op Curaçao vele belangrijke en nog bestaande ondernemingen gevestigd. Nu heeft Smith ongeveer 35 jaar geleden een plan gemaakt voor de watervoorziening van Willemstad, waarbij het water afkomstig zou zijn van de plantage Hato. Hij is echter van dit voornemen teruggekomen, toen hij het advies van deskundigen had ingewonnen. Ik meen, dat dat advies zeer ongunstig was, omdat bij het bacteorologisch onderzoek bleek, dat het water van die plantage niet als drinkwater kon worden gebruikt. Verder schijnt ook de nadere kostenberekening buitengewoon te zijn tegengevallen. Het zal dus zeer gewenscht zijn dit nieuwe plan niet uit te voeren dan nadat een onderzoek van het Curaçaosche Departement van den Openbaren Gezondheidsdienst heeft aangetoond, dat het water van Hato werkelijk voor drinkwater bruikbaar is.

Dit is natuurlijk niet bedoeld als een bezwaar tegen een spoedige watervoorziening van Willemstad. Deze voorziening acht ik integendeel bijzonder urgent. Naast het directe belang voor de ingezetenen, is er voor hen ook een „groot" indirect belang bij betrokken, omdat het tot dusver een ernstige hinderpaal voor de ontwikkeling voor de haven van Willemstad was, dat de schepen er niet altijd zeker van waren, dat zij daar een voldoende hoeveelheid drinkwater konden krijgen, maar er wel altijd zeker van waren, dat zij voor het water een buitengewoon hoogen prijs moesten betalen.

Ik heb in verband met die watervoorziening een gerucht vernomen, dat uit goede bron afkomstig heette, maar dat me toch bijna ongeloofelijk voorkomt. Daar Curaçao ligt in het werelddeel der onbegrensde mogelijkheden — en zonderlinge experimenten op financieel gebied, — is het echter niet alleen wat Hegel een formeele mogelijkheid noemde, maar behoort het daar ook tot reëele mogelijkheden. Er verluidt namelijk, dat de watervoorziening van Curaçao gefinancieerd zal worden door de Curaçaosche Bank. Nu is die watervoorziening een nuttige en noodige zaak, maar tevens in financieel opzicht een vrij risquante onderneming. En de Curaçaosche Bank is een circulatiebank. Zelfs als zou de watervoorziening een „financieel weinig risquante onderneming wezen, dan fijkt het mij toch erge economische ketterij om in een dergelijke onderneming een belangrijk deel van degeldmiddelen van een circulatiebank vast te leggen. En waar het hier een onderneming betreft, waarvan het financieel welslagen niet bij voorbaat verzekerd is, zou het dubbel onvoorzichtig wezen om de Curaçaosche Bank in di e zaak te betrekken.

Mijnheer de Voorzitter! De verwondering, waarmee ik dat gerucht vernam, werd nog overtroffen toen ik las, wat de Memorie van Antwoord over de wegenquaestie mededeelt. Daar lezen wij o. m.:

„Met betrekking tot de straten te Willemstad deelt de Gouverneur mede, dat, al moge het onderhoud te wenschen hebben overgelaten, van achteruitgang geen sprake is. De straten en de wege zijn niet slechter dan voorheen."

Mijnheer de Voorzitter! Deze mededeeling is van den Gouverneur afkomstig en de Minister is er betrekkelijk onschuldig aan. De meening van den Gouverneur is ongetwijfeld ook in dit opzicht meer gezaghebbend dan de mijne. Maar ik neem toch de vrijheid die meening voor onjuist te houden. Want men behoeft slechts een paar Curaçaosche kranten of enkele verslagen van de zitting van den Koloniale Raad in te zien, om ernstige klachten te lezen over den onhoudbaren en steeds onhoudbaarder wordende deplorablen staat, waarin tal van straten en wegen verkeeren.

Trouwens, de Gouverneur geeft zelf toe, dat het onderhoud te wenschen heeft overgelaten. Misschien moet men zijn mededeeling, dat er „van achteruitgang geen sprake is," zóó verstaan, dat er de onvoldoendheid van het onderhoud der wegen niet achteruit gegaan is en nog evengroot is als vroeger. Waar nu het autovervoer op het eiland Curaçao sterk toeneemt, beteekent een constant blijvende verwaarloozing van het onderhoud der wegen natuurlijk een groote achteruitgang van die wegen en een toeneming van de beruchte Curaçaosche stofplaag, waarbij vergeleken de bekende muizen- en kikvorschenplaag nog een vroolijk amusement was.

Eenmaal door den Gouverneur in zake de wegenquaestie op den verkeerden weg gebracht, is Zijn Excellentie echter op dien weg doorgehold en holt hij veel verder door dan de Gouverneur wenschelijk acht. Want ondanks zijn mij onbegrijpelijk voorkomenden optimistischen kijk op de Curaçaosche wegen heeft de Gouverneur toch gezien, dat er in de nieuwe wijken van Willemstad straten moesten worden aangelegd. En hij heeft daarvoor een bescheiden post uitgetrokken op de begrooting. De minister echter, onder de bekoring van des Gouverneurs wegenoptimisme gekomen, slaat nu zoover door, dat hij, — weg met dien weg! — dien post heeft geschrapt. Hij is nog verder gegaan. Hij heeft ook geschrapt een door den Gouverneur dringend noodzakelijke geachten post tot ophooging van de straten en pleinen om het Waaigat te Willemstad en door verzekering van den waterafvoer aldaar. De Gouverneur zelf schrijft hierover: „De gebrekkige waterafvoer van de pleinen en straten om het Waaigat geeft steeds aanleiding tot klachten. Ten gevolge van de te lage ligging van de goten stroomt dagelijksch bij vloed het met faecaliën bezwangerde water uit het Waaigat tot aan de woningen, die daarlangs liggen, waar het dan bezinkt en ondragelijke stand achterlaat. In deze toestand moet verbetering worden gebracht. Hiervoorwordt dit krediet aangevraagd."

Mijnheer de Voorzitter! Men zou, om deze aanvrage te weigeren, geen begrip van hygiëne, geen reukorgaan en geen verbeeldingskracht moeten bezitten.

Ik wil u op dit late uur niet met een amendement verrassen en bepaal mij er dus toe, Zijn Excellentie er op te wijzen, dat hij, toen hij deze posten schrapte, toch een verkeerden weg al te ver is opgegaan. Ik hoop dat hij — het is nu laat, maar nog niet te laat — alsnog van de dwalingen zijns weegs terug zal keeren en ten spoedigste rechtsomkeert zal maken; of nog beter linksomkeert.

Mejuffrouw VAN DORP: Mijnheer de Voorzitter! Na het zeer grondig betoog van den geachten vorigen spreker zou ik mij nog slechtst enkele opmerkingen willen veroorloven. Dat betoog lijkt mij in zooverre wel wat al te pessimistisch, als daarin niet voldoende uitkwam, dat het eiland Curaçao zelf zienderoogen vooruitgaande is, zoodat de hoopvolle verwachtingen, die ik daaromtrent verleden jaar mocht uitspreken, ten volle in vervulling zijn gegaan. Het subsidiecijfer over 1923 zal dan ook ten slotte waarschijnlijk veel lager blijken te zijn dan het geraamde bedrag van ruim zeven ton. Naar de laatste berichten zou het nu ongeveer drie ton zijn, er zal nog wel iets bijkomen, maar in elk geval zal het wel tonnen lager zijn dan wij verleden jaar meenden te mogen verwachten. Dat groote verschil is voor slechts f 50,000 te danken aan mindere uitgaven en voor het overige aan hoogere inkomsten. De opbrengst der invoerrechten op het eiland Curaçao alleen is f 30,000 hooger geworden, de loodsgelden f 50,000 en de opbrengst van de inkomstenbelasting f 40,000 hooger dan de raming. Dit alles is voor het overgroote deel het gevolg van de vestiging van de Curaçaosche Petroleum-maatschappij. Hoe reusachtig de installaties van die maatschappij worden, blijkt wel uit een courantenbericht, waarin wordt medegedeeld, dat de bouw van nog 41 nieuwe petroleumtanks begonnen is, waarvan 12 met een diameter van 33 M., een hoogte van 16 M. en een inhoud elk van 14 millioen L.

Dat verklaart den geweldigen vooruitgang in ieder opzicht, èn van de scheepsruimte, die in Curaçao aankomt, èn van de invoeren. Het komt mij dan ook voor, dat de cijfers van deze begrooting zeer aan den pessimistischen kant zijn. De inkomsten zijn f 68,000 minder geschat dan de opbrengst van het vorig jaar, terwijl de begrooting van Curaçao voor 1925 dat cijfer weer f 10,000 hooger heeft gebracht dan de opbrengst in 1923. Vermoedelijk zal dan ook het geschatte subsidie van een half millioen blijken aan den hoogen kant te zijn geweest. Men schijnt die pessimistische schattingen gemaakt te hebben uit vrees, dat de vrijstelling der Curaçaosche schepen van loodsgelden op een groote vermindering van loodsgelden zal komen te staan, maar het komt mij voor, dat het mogelijk is, dat door den grooten vooruitgang van de scheepvaart dat verlies ten volle zal worden ingehaald.

De vorige spreker heeft reeds eenige cijfers genoemd, die op dien vooruitgang wijzen. De toeneming van het getal stoomschepen, dat naar Curaçao komt, is dan ook inderdaad verwonderlijk: in 1922 was het ruim 5 millioen ton (M3. *Red. A. di C.*) in 1923 bijna 7¼ millioen ton. (M.3)

In hoeverre dat te danken is aan de Curaçaosche Petroleum-maatschappij blijkt hieruit, dat die maatschappij in 1922 heeft ingevoerd 1½ ton (moet zijn: 282.000 ton. *Red. A. d. C.*) petroleum en in 1923 meer dan 2¾ ton, (534.000 ton. *Red. A. d. C.*) zoodat het niet te verwonderen is, dat de invoer van 1922 op 1923 is toegenomen van 19 millioen tot 30 (28) millioen en de uitvoer van 14 millioen tot 17 (ruim 18) millioen gulden.

Ik kom nu tot enkele opmerkingen over de uitgaven. Ik vind op de begrooting o.a. aan subsidie voor het bijzonder onderwijs ruim f 229.000 en voor bezoldigingen bij openbaar onderwijs, zijnde ongeveer f 145.000 Het komt mij voort, dat het bedrag aan subsidies aan het bijzonder onderwijs zijnde ongeveer 10 pct. van alle uitgaven, buitengewoon hoog is. Ik zou daarover twee opmerkingen willen maken. In de eerste plaats, dat het openbaar onderwijs er onder lijdt. Hier ziet men zeer zuiver de wet van vraag en aanbod werken. Men mag naar mijn meening nooit zeggen, dat salarissen te laag zijn, wanneer er voldoende aanbod is van werkkrachten voor Curaçao. Men krijgt niet voldoende aanbod van Europeesche onderwijskrachten, en men moet zich min of meer behelpen met inlandsche onderwijskrachten. Hieruit blijkt, dat de salarissen hier te laag zijn, de voorwaarden niet aantrekkelijk genoeg.

Nu wordt in de Memorie van Antwoord gezegd, dat niets te maken had met de groote subsidies, die voortvloeien uit de ook voor Curaçao geldende gelijkstelling van openbaar en bijzonder onderwijs. Dat lijkt mij geen juiste opmerking, want juist in den tijd van groote inkrimping van uitgaven, waarin wij op het oogenblik leven, hangen de verschillende uitgaven meer dan ooit samen. Het spreekt vanzelf, dat men de uitgaven voor openbaar onderwijs zou kunnen verhoogen en de salarissen verhoogen, wanneer die uitgaven voor bijzonder onderwijs lager waren. Nu zeg ik niet, dat ik de subsidies voor het bijzonder onderwijs niet billijk vind. Maar het is voor Curaçao niet noodig, want er was geen behoefte aan, er was niemand, die er aan dacht. Er waren een aantal goede zusterscholen, die niet om subsidies vroegen. Nu gaan wij de kolonie opdringen de gevolgen van den politieken strijd in Nederland; dit is de tweede opmerking die ik wil maken. Dat vind ik jammer, en het is een goed bewijs voor de stelling, die de heer Van Gijn zooeven heeft geponeerd, dat men behoort te onderscheiden tusschen de uitgaven, die Curaçao moet maken voor de eigen huishouding, en die uitgaven, die wij aan de kolonie opdringen. Het lijkt mij onbillijk, dat de kolonie gedrukt moet worden door de lasten, die wij haar opdringen. Als wij meenen, dat de gelijkstelling ook daar moet worden toegepast, laten wij het dan doen, maar laten die lasten niet drukken op de huishouding Curaçao.

In de tweede plaats meen ik, dat de begrooting zou kunnen worden ontlast met enkele buitengewone uitgaven. In de Memorie van Antwoord wordt gevraagd, welke die uitgaven zouden zijn. Er wordt in de begrooting van Curaçao over het algemeen niet gesproken van buitengewone uitgaven, alleen wordt in het schema van inkomsten en uitgaven een blanco regeltje opengelaten voor uitgaven, die door leeningen worden gedekt; die zijn er waarschijnlijk op 't oogenblik niet. Nu geloof ik, dat de begrooting toch wel enkele punten oplevert van uitgaven, die door leening zouden kunnen worden gedekt. Zoo vind ik in art. 38 een uitgave van f 5000 voor het boschwezen; het is niet zeer duidelijk wat daarmede bedoeld wordt. Maar duidelijk zijn de artikelen 84 tot en met 86, voorschotten aan den landbouw. Dergelijke uitgaven plegen in de Nederlandsche begrooting onder „Buitengewoon" te worden opgenomen.

Verder artt. 123, nieuwe werken 126 en 127, werken betreffende de watervoorziening. Dat is bij elkaar een fl 130 000, die op een kleine begrooting als deze zwaar drukken.

De heer IJzerman heeft reeds het een en ander gezegd over die drie soorten van nieuwe werken, die zoo absoluut noodig zijn, nl. ten eerste de havenwerken; in de tweede plaats het in orde brengen van de straten. De toestand daarvan schijnt inderdaad onderhoudsch te zijn. Men leest in de couranten van straten belegd met een losse steenlaag, die een absolute ruïne zijn voor ieder voertuig.

In de derde plaats is ook de watervoorziening een dringend vraagstuk. Zijn mijn inlichtingen juist, dan is er al drie jaar een mijningenieur op Curaçao en is men nog niet verder gekomen dan eenige bronnen en putten, die er al waren, en die al gebruikt werden voor de watervoorziening, aan te koopen. Niet ieder is zoo hoopvol gestemd als de vorige spreker ten aanzien van de mogelijkheid, dat het goedkooper zou zijn dan vroeger, als het Gouvernement die zaak ter hand zou nemen, in plaats van particulieren.

Wat betreft den aankoop van de plantage Hato, heb ik vernomen, dat eerst na dien aankoop het water is onderzocht en dat nu zou zijn gebleken, dat dat water niet geschikt was voor de consumptie. Ik ben verlangend van den Minister te hooren of mijn inlichtingen op dit punt juist zijn.

Ten slotte nog een enkele opmerking over het geld. Er is in Curaçao zeer geklaagd over den onvasten wisselkoers van den dollar, omdat men daar zoo buitengewoon afhankelijk is van den dollar, aangezien Amerika een zoo belangrijk land is voor den invoer naar de kolonie Curaçao.

De Minister zegt in de Memorie van Antwoord, dat men daar in Curaçao geen schuld aan heeft, want dat dat zou zijn toe te schrijven aan de intrinsieke waardeverandering van den dollar, waartegen het Gouvernement niets vermag. Ik vermoed, dat daar iets anders mede wordt bedoeld dan wat men in den regel bedoelt met intrinsieke waardeverandering. Men bedoelt met de intrinsieke waarde van den dollar de waarde in goud van den dollar en die is juist buitengewoon vast. Ik denk, dat men er mede bedoelt, dat het zou liggen aan de waardeverandering van den dollar en niet aan die van den gulden. Dit wordt dikwijls gezegd, wanneer de dollar ten opzichte van den gulden verandert en dit is eigenlijk een strijd om woorden, maar wanneer wij aannemen, dat het Nederlandsche geld moet zijn gebaseerd op goud, omdat dat in onze muntwetgeving staat, dan ligt iedere waardeverandering van den gulden ten opzichte van den dollar aan den gulden en niet aan den dollar.

Ik zal er thans niet uitvoering over spreken, want ik heb dit reeds gedaan bij de behandeling van hoofdstuk VII *B*, maar ik geloof wel, dat het de moeite waard is, dat de Minister van Koloniën deze zaak nog eens overweegt met den Minister van Financiën. De oplossing dezer moeilijkheid ligt inderdaad niet in de macht van het Curaçaosche Gouvernement; de oorzaak ligt bij den toestand van het Nederlandsche geldwezen. Wij kunnen misschien in Nederland tot op zekere hoogte wat onverschillig tegenover den dollarkoers staan d. w. z. het kan voor ons weinig practische beteekenis hebben, afgezien van theoretische overwegingen of van overwegingen van legislatieve aard. Wij kunnen misschien zeggen: het is ons evenveel waard op en neer te gaan met het pond sterling als met den dollar, maar de kolonie Suriname (??Curaçao) offeren wij daarmede op. Voor de kolonie Suriname (??Curaçao) is het een buitengewoon nadeel, wanneer de waarde van den dollar onvast is, en juist omdat die kolonie tegenwoordig zoo belangrijk begint te worden en men zulk een kleine kolonie vooral niet onder den indruk moet brengen, dat haar belangen niet worden gewaardeerd, geloof ik, dat die quaestie van het Nederlandsche geldwezen nog eens extra overwogen moet worden, juist met het oog op de belangen der kolonie Curaçao.

Mijnheer de Voorzitter! Ik eindig met deze opmerking, dat ik voor mij minder waarde hecht aan de verschillende plannen tot in het leven roepen van kleinen landbouw op deze eilanden: ik geloof, dat waar deze eilanden in het algemeen rotsachtig en droog zijn, er van een dergelijken landbouw niet veel kan komen, en dat deze plannen zullen neerkomen op het vasthouden van menschen op deze eilanden, die veel beter elders zouden kunnen wonen.

M. i. moet men de natuurlijke ontwikkelingsmogelijkheden dezer eilanden zooveel mogelijk te hulp komen en deze zijn te vinden in de ligging van Curaçao, in het feit dat Curaçao een punt is, dat op het oogenblik van het grootste belang is in het wereldverkeer.

Ook waar de aandacht van het buitenland daardoor zoo zeer gevestigd is op dit punt, vertrouw ik, dat ook onze Regeering voortdurend het gewicht van deze kolonie, die aan onze zorgen is toevertrouwd, in het oog zal houden en de natuurlijke ontwikkelingsmogelijkheden van deze kolonie zooveel mogelijk zal aanmoedigen.

(Wordt vervolgd.)

Berichten uit de Kolonie.

De Mails voor Aruba.

De inwoners van Aruba hebben sinds maanden reeds een rechtmatige klacht en het is onbegrijpelijk waarom daarin niet voorzien wordt. Terwijl de Amerikaansche of Colonbooten reeds op Curaçao binnen zijn, blijven de mails uit het buitenland voor Aruba bestemd nog dagen lang liggen, zonder dat de barken voor Aruba ze meenemen. Dat is voor zakenlui natuurlijk teleurstellend, en kan zelfs financieel nadeel met zich meebrengen.

Aan wien ligt de schuld? Aan het postkantoor of aan de kapiteins dier barken? Laten we aannemen, dat ze beiden min of meer schuld hebben. Doch door *samenwerking van velen* kan en moet verbetering tot stand komen. Wij zijn overtuigd, dat het postkantoor niet op informaties kan uitgaan of er een bark voor Aruba ter vertrek gereed ligt. Doch bij den loodsdienst weet men dat heel goed. Wanneer de loodsdienst dus hiervan *bijtijds* een klein berichtje zendt naar de Post, dan is deze op de hoogte, en dan zullen dergelijke onaangenaamheden wel niet weer voorkomen.